

man kunde tro sig se en gruppbild från ett idiothem, dumma, förslöade förfäade

13 januari ±0 Idag är jag arg, pro primoⁱ emedan jag läst i tidningarne om ännu en olyckshändelse i en spårvagn förorsakad af de fördömda, empty headed hänsynslösa konernasⁱⁱ fördömda hattnålar. Hvad är det för sjaskig beskedlighet af vederbörande att ej sätta stopp för ett sådant fräckt oskick och stadga höga böter, många tiotus för en rispa många hundra för en svårare blessyr, många tusen för ett mistadt öga, om olyckshändelse inträffar på grund af brott mot stadgat förbud. Hvad som också retar gallfeber på mig är att det är tillåtet för qvinnor att besöka teatrar etc. iklädda enorma hattar så att den stackare som råkar att sitta bakom ett dylikt spektakel inte får se ett dyft. Jag öfvervar för någon tid sedan en biografföreställning här i Vrena som till stor del förstördes deraf att slagskuggan från ett jättelikt upprättstående pigäschimpⁱⁱⁱ sträckte sig halfvägs öfver den belysta ytan, tills ett kort och bestämdt "Ta å dej skrullan^{iv} Greta" gjorde slut på ofoget - hur var det med "verecundia"^v? – pro secundo^{vi} är jag ilsken emedan prestfan, på tal om den

skandalöst underhaltiga folkskoleundervisningen här- den är förresten ej stort bättre någon annanstans på landet - som under en lång följd af år helt och hållet förfuskat barnens uppfostran yttrade att "det är temligen likgiltigt, till drängar och pigor duga de alltid"- kan man undra på att folket hysa ringaktning för sådana andans män ty ett dylikt yttrande går som en löpeld genom församlingen. Prestrocken verkar på mig som ett rödt kläde på en tjur.

Aktrisen Mlle Lof^{vii} fick 1500 Rdr^{viii} (motsvarande väl 10 000 nu) i pension af staten såsom för detta mätress åt högst salig Gustaf III – Detta var naturligtvis lögn ty Gustaf låg som bekant inte åt det hållet, men Hertig Carl (XIII) hade lagt sig till med henne och var för snål att betala kalaset, och enda sättet att få staten att punga ut med kofvan var att låta salig Kungen bära hundhufvudet - eller få äran - alla visste att det var lygen (Hochschild's memoarer^{ix})

Under 1789 års krig^x satte Gustaf III upp en squadron svenska "lifkossacker" (!) – Katarina^{xi} som tycks haft sinne för humor svarade genast med att sätta upp en bataljon

”lifdalkarlar” (bravo!) (Hochschilds memoarer)

För att få en förevändning att börja kriget lät Gustaf III några svenska soldater, utklädda till kossacker bränna ned ett par finska bondgårdar belägna vid ryska gränsen (Hochschilds memoarer)

Jag tycker att sednare delen af Gustaf III:s tidevarf påminner om den scenen i La Traviata^{xii} der hon och karlmenniskan afhandla djupt tragiska saker, under det att den vackra valsen dämpadt höres bakom fonden - Hela Sverige rusade mot sin undergång i valstakt konst, musik, maskerader, teater, brännvin^{x)} krig, nöd, förräderi.

Enligt Hochschild var Gustaf III ej så serdeles missnöjd med anjala förbundet - Hela fälttåget var nemligen så komplett hufvudlöst både påbörjadt och fullfördt, att det var en lycka att få något att skylla på då allt höll på att gå sönder. Serenissimus^{xiii}: ”Politiken, mina herrar består uti att sedan man gjort tillräckligt med dumheter i inrikes politiken, börja på med att göra detsamma i utrikespolitiken tills de inrikes dumheterna äro glömda, och då man så blamerat sig tillräckligt i utrikespolitiken, börjar man på igen på ny kula hemma, tills den utländska blamagen faller i glömska” (simplicissimus^{xiv})

^{x)} och sjukdom! mortaliteten var då öfver 90% i Stockholm mot 15% nu

under Boerkriget innehöll Simplicissimus en massa grofva smädelser, både i ord och bild mot old queen Vic, mot hvilken taktlöshet den Engelska regeringen protesterade, framhäfvande att den mera obskura pressens utfall och förolämpningar kunde den ignorera men då en tidning som Simplicissimus smutskastade en vänskapligt sinnad nationsmonark måste den ingripa - Löjet är det skarpaste vapnet

”Menniskoslägtets politiska historia är hufvudsakligen en katalog öfver begånga skurkstreck, misstag och dumheter” (Macaulay?)

14 Januari ± 0 Zorns dalkullor^{xv} ha tydligen allesammans snörat sig oförlåtligt skarpt de ä bonnsäkert - Friska starka kroppsarbetande bonnpigor äro ej så smala om lifvet som hans förresten välskapade och häpnadsväckande väl utrustade (à la Danoise, enligt Holger Drachman^{xvi}) jäntor. Nakna pigor äro bussiga, det förnekar ingen förständig karl, men att Zorn så godt som uteslutande egna ett långt lif och en stor talang till deras förhållande, stöter på ensidighet - det är ej ”sund sinlighet” som termen lyder, snarare ”amour morbide” - I Köbenhavn knöck

de för några år sedan en rik svensk, hvars specialitet under lång tid varit att, utgifvande sig för målare, annonsera efter kvinnliga modeller som han efter noggrann inspektion förklarade för olämpliga för ändamålet och afskedade med riktig douceur^{xvii} – weiter nichts^{xviii}.

I Paris fanns der en kurre hvars fröjd i lifvet var att suga på hyggliga sömmerskor sönderstuckna raspiga, högra, (venstra?) pekfingrar- Weiter nichts.

På verldsutställningen i Antwerpen 1885^{xix} föreföll det som om de italienska bildhuggarna icke kunde åstadkomma annat än nakna mamseller och små förtjusande barn - mamsellerna ofta höljda i ett lätt flor, mäterligt framställt i marmorn, för att göra dem ännu mera retande - helt säkert degenerationssymptom att fantasien ej kan syssla annat än med tocke^{xx} - der af hjertat fullt är derom talar munnen. Apropos bildhuggeri: En stor bildhuggare använder lång tid och intensivt arbete på att i lera få fram ett karakteristiskt drag, låt oss säga kring munnen på den staty han gör och sedan får en vanlig handtrunkare försöka hugga ut detta fina drag i marmorn - är det tänkbart att detta fullt kan lyckas? Jag är till och med öfvertygad om att ej engång bildhuggaren sjelf kan utföra det konststycket att vid första försöket

som naturligtvis också blir det sista, i marmor lyckas troget återge hvad han under långt arbete och under stor vanda skapat i den mjuka leran. Detsamma gäller om den numera lyckligtvis mestadels bortlagda ciseleringen^{xxi} af bronser. Sedan statyen gjutits - den är då en trogen kopia af ler (gips) originalet satte man förr i världen en sorts bättre plåtslagare, cicilaren, att blanka upp honom hvarigenom visserligen alla de finaste finesserne samvetsgrant klampades bort men gubben stod der slät och fin som en nyslagen tolfskilling – Rhodin's rytтарstaty i Antwerpen^{xxii} som mäterligt dominerade öfver allt det näpna italienska krafset var den första ociederade staty jag sett och den gjorde sig briljant

Då Nordenskjöld^{xxiii} kom hem från Nordostpassagen skulle "The renowned firm Messrs Äbom, Fuseman and Ostberg"^{xxiv} som vi titulerades i en engelsk facktidning försöka att förtjena kofva på den store mannen genom att skicka ut i marknaden en massa små gipsbyster af honom modellerade af vännen Dyfverman^{xxv}. Genom ett fel i gjutformen hade emellertid alla dessa fått en stor klubbeduns på nässpetsen som vi satte Mr Äbom, som den mest

konstförfarne inom firman att karfva bort med

med en pennknif, hvilket hade till följd att den berömda upptäcktsresanden här och der skyltade i boklådofönstren^{xxvi} med en näsa så hvass som en skatnäbb - Mr Äbom var neml. något shaky och karfadede derföre så der lite på en höft

Våra små gipsgubbar gingo åt som smör i landsorten der de äfven lofordades i pressen

I Montesquieus (hur fasen stafvas det?) "Lettres Persänes^{xxvii}", relateras en ung persiskas ankomst till de rättrognas himmelrike - Sedan hon tagits om hand af de tvenne älskare som författningsenligt derstädes tilldelas hvarje liten persika, njuter hon alla himmelens fröjder i så rikt mått att hon till sist framsuckar - "om jag ej vore odödlig, doge jag af sällhet" - Franco-orientalisk fantasi - Forståndig karl den mohamedanske Allah som inrättat skilda Himmelriken för män och qvinnor, annars blefve det ett evigt kackel deruppe.

P.S. angående bildhuggeri - statyer och byster äro alltid mer eller mindre sneda i synen emedan konstnären ej kan göra de båda sidorna fullt lika (Kjellberg^{xxviii}) - samma svaghet tyckes vår Herre lida af, ty alla äro vi sneda i synen, äfven nykterister.

16 Januari Grannfrun har barslat^{xxix} inatt

med rätt svåra och långvariga värkar och som det endast är en tunn brädvägg och dito dörr emellan mig och barselrummet, har jag under 12-14 timmars tid haft det nöjet att i detalj följa hela proceduren - stackars liten, bara 20 år hon slet rätt ondt, men en tröst i eländet är att det tyckes vara glömdt så fort det är öfverstökadt - genast doktorn, som hade tillkallats emedan det var en svår förlossning, hade synat ungen och konstaterat att det var ett litet snuttig gliffrö^{xxx}, började modern skratta, svag och matt och öfverlycklig - kaffehurran^{xxxi} kom genast på spisen och alla traktens käringar på besök och allt var glädje och gamman - den lyckliga fadern stolt och lagom full - nå det är ju nära nog hans förb. skyldighet, man får väl inte en pånke för hvar dag - i hvardagslag är han en nykter och skötsam ung man, 22 år gammal - allting således bra - barnet en källa till glädje och modern omhuldad och ompysslad på alla sätt och vis, emedan hon råkar till att vara gift. - Hade hon ej varit detta så låge hon väl nu i ensamheten och funderade på sjelfmord eller barnamord. Något gemenare än det hyckleriska samhällets behandling af de qvinnor som med full

rätt tillfredställt menniskonaturens starkaste drift finnes ej, och vore jag kung satte jag hvarje skenhelig sedlighetshyêna på spinnhuset - manliga sådana äro tunnsådda men de som finnas skulle jag snöpa med plåtsax^{x)} - och barnaföderskorna skulle jag ge medalj för medborglig förtjenst att i högblått band å bröstet bäras – för tvillingar två, en på hvardera snutten, för det att det gifvit fosterlandet söner och ej snuskat med nymalthusianism^{xxxii}.

Som ungräket storknade eller hvad det var, tappa sugen med ett ord, strax efter födelsen hvilket jag förmodar kan vara riskabelt nog så kom jag att tänka på att han helt hastigt kolat vippen utan att blifva döpt, så hade den Gode Guden haft den tillfredställelsen att i evigheters evighet pina honom i Helvetets^{xx)} eld Detta förefaller något drakoniskt^{xxxiii}, men lyckligtvis är den hederliga Hornpelle lite mera vekhjertad än den Gode Guden, så att småpellarne engång för alla fått order, att då dylika kyttare^{xxxiv} anlände, brassa på på skarpen i början, så att kräken något döfvas och under den efterföljande evigheten

---

^{xx)} ber om ursäkt, höll på att skriva Helvite med liten bokstaf, det hade stött på hädelse

^{x)} Nu är jag dum - der intet finnes att taga der hafver Kejsaren förlorat sin rätt.

ej leda så mycket som de vuxna syndarna^{x)}

Då jag vistades på Granbakken i Ringerike^{xxxv} år 1891, hade jag nöjet lyssna till en dispyt emellan en binga äldre och yngre damer, bildade förstås - att den var glödhet behöfver jag ej nämna då det gäller Norskor och Helvite, om huruvida odöpta barns själar (undras hurudana de äro?) komma till Helvete eller endast dö - Meningarna voro delade och båda partierna stödde sig på ansedda teologers utsago - Helvetestanterna tycktes dock afgå med segern - deras vältalighet var eldigare

Det finns väl ingen som gjort en så glänsande karriär som Hornpelle, och med rätta ty, det är en rifvande fan att ligga i - Från början var han en liten obskur, småkitslig Filisteisk fluggud - eller flugfan^{xxxvi}, - skilnaden var på den tiden ej så stor, sjelva Jahve^{xxxvii} uppträdde emellanåt i denna dubbla kapacitet - Baalzebub som, sedan Judarne, och efter dem, de kristna, fått taga hand om honom avancerade till den judiska och kristna kyrkans mäktigaste gudomlighet, ja man kan säga verldens herre, ty den som humlar^{xxxviii} 32999 af 33000 (i medeltal förstås) af Guds älskade bara måste vara mäktigare än den som får nöja sig

---

^{x)} Detta enl. en kyrkofader^{xxxix}, Hieronymus^{xl}, tror jag han hette

med 1 (dessa siffror lemnas af en annan vördnadsvärd kyrkofader)

Man förebrådde Wiksell^{xli} (som Hornpelle gerna förresten kunde dra iväg med ju förr dess hellre) att han förlöjlidade den dogmatiska kristendomen - undras om ej löjets vapen är det enda som biter på den antediluvianska pachydermien^{xlii}.

Läste just nu i tidningen att en mor stuckit ut ögat på sin fyra åriga lilla dotter med hattnålen - Bäst att hattnåldamerna göra sedlighetshyëenorna sällskap på spinnhuset - Hade jag varit gift med den qvinnan, så hade jag gifvit henne prygel, tamfan hade jag inte gjort det - synd om ungen som miste ögat, men det gläder mig för moderns skull - det är ju möjligt att det biter på henne, men säkert är det inte - markattan.

Den här aftonsången är ju rätt ilsken och pigg - beror detta på gammelosten^{xliii} eller på att den handlar om prester och andra hycklande idioter.

18 Januari stort — Sorgebudskap idag! Tåget har kört öfver Ekeby jättestora, otroligt luffiga och rara newfoundländare^{xliiv} - Lyckligtvis krossades hufvudet så att han måste ha dött ögonblickligen - jag riktigt sörjer den store, fromme drullige hederspaschan.

Olyckan kom sig nog af att han var både blind och döf af kärlek till Cleo, en lita racka stor som en bra igelkott. Det var hans första giljarefärd^{xliv} - han var bara barnet, fast han var så rynkig i fjäset^{xlvi} som Methusalem^{xlvii}, och för den älskades skull uthärdade han hunger och köld, ovelt och smörj - Frid vare med dig, hederlige luffen min.

Waldick påstår att han har en St Bernhard hvars hufvud liknar ett sextioårigt kålhufvud och det kunde också sägas om Luffs ärevördiga knapp.

Under en snöstorm i Stockholm såg jag tidigt en morgon, det var ej full dager än, en ståtlig ulmermansell^{xlviii} lugnt liggande på den breda trottoiren utanför Fria Konsterna^{xlix} och i en halfcirkel omkring henne gud vet hur många beundrande gyckar, lungblöta och darrande af köld - och långt utanför cirkeln, midt i gatmådden en helt liten aristokratisk men mycket lortig hvit silkespudel med en röd silkesrosett i kalufsen, sittande på rämpan i örjan och tiggande med framtassarne - skadar allri att försöka tänkte han nog - hemma renderade det ju sockerbitar

Då igelkotten kurar går han

immerbadd^l helt långsamt i en temligen vid cirkel, 1 meters radie, rundt omkring det dyrkade föremålet och detta kan han hålla på med i timtal - Han moltiger och hon fräser hela tiden, alltid med stussen vänd mot honan förmodligen för att underhålla den heliga elden

Mohammedanerna ha skilda Himmelriken för män och kvinnor - Ja vånne^{li} de hade ett för djuren också, så tror jag att jag blefve rättrogen och försökte komma dit - der skulle jag nog trivas bäst.

19 Januari ±0 Nu börjar Flodqvistans näsa att återtaga sin normala fräscha röda färg ett säkert tecken att julen är slut och skolterminen börjat och att Flodqvisten är skapligt nykter igen - Under helgen är han permanent Gustaf Wasa och fruns näsa jemnt gredelin af ilska.

Lilla ungmor^{x)} i rummet bredvid snattrar och skrattar dagen i ända, fast hon lider af höggradig äggvita och i dagarna skall föras in till Nyköping för att opereras för gallsten - åtminston en gång om dagen sätta gallstenssmärtorna åt henne och då skriker hon som en gris, och så fort anfallet är öfver, är det lika roligt igen -

---

^{x)} Ungmor måtte här på landet vara liktydigt med mor till en unge, ty ungmor kallas alla barnföderskor om de så äro femtio år gamla.

sådana skola människorna vara - operationen måste företagas trots den svåra ägghvitan och lär derföre vara temligen riskabel - Måtte det gå bra - det är en liten snäll jänta och dertill gladlynt hvilket jag sätter mycket värde på - en sur qvinna är outhärdlig i längden.

”När Fan blir gammal blir han läsare” är ett ordspråk som professor Retzius^{lii} borde grunna på .

20 Januari ± 0 Som det idag, för första gången på Gud vet hur länge, var vackert väder på morgonen tog jag mig en långlunk och besökte Patron Boströms, som vanligt hyggliga. Luns^{liii} förstås, som vanligt mycket god och mycket riklig. Både han och hon äro tydligen förståndiga menniskor som sätta värde på att lefva godt i hvardagslag hvilket ej är så alldeles vanligt - många, ja jag tror man kan säga de flesta lefva smalhans året om för att kunna vräka till med några stora bjudningar på hvilka man äter sig sjuk. I detta afseende dieten äro de Boströms förståndiga men jag vill inte gå in på gubbens åsikt att olycka i verlden kommer af ångmaskinen - det är ju hans kähphäst - Moses skumpar ikring på judarna, Kärringfelt^{liv} på protektionismen

som enligt hans åsigt är orsaken till all fattigdom i världen (Vide det frihandlande England) - georgisterna^{lv} om det tusenåriga rikets tillkomst blott alla skatter läggas på jorden, rösträtts kvinnorna detsamma om kvinnan får rösträtt. Jag sjelf som ej är fanatiker tror dock vi skulle taga ett jättesteg framåt om alla prester blefve hängda.

21 Januari ± 0 Ludvig Nordström^{lvi} har af en kritiker jemförts med Dickens - Vet hut! - hvilket icke hindrar att "De tolf söndagarne"^{lvii} är öfverdådigt rolig - en exponent för svensk humor = galghumor Jag läste för mycket länge sedan en svensk humorist Cederborg^{lviii} som såvidt jag kan erinra mig alldeles ej var dålig. Han skref stockholmsskildringar ungefär samtidigt som Dickens skapade sitt odödliga mästerverk "Pickwick Club"^{lix} om hvilken Macauley^{lx} säger att "den som läst Pickwick Club" känner bättre till (kanske rättare, förstår bättre) 1830 talets England än den som studerat ett stort historiskt verk om samma tid " - och det är intressant att jemföra den svenske humoristens skildring af Sverige och den Engelskes af England - i Sverige (rättare Stockholm) allting unket, i England allting friskt. England var då "Merry England indeed" trots många svåra missförhållanden - Jag förmodar att John Bull^{lxi} typen^{x)} härstammar från denna

x) Wardle^{lxii} var en John Bull, likaså var den tid, nu finnes den knappast mer.

Industrialismens England är ej merry och passar ej för John Bull.

Om aftnarne sedan jag kommit i böschan läser jag alltid ett par timmar, historiska saker eller någon gång moderna författare tills jag blir arg och lugnar mig med Dickens eller Thackeray - känns som att komma från genomdåligt sällskap till fina afhållna, muntra och humoristiska gamla vänner.

En gång, det var på sista tiden i England då jag hade det riktigt dåligt, drömde jag att jag var på en stöddig lunch på Manor Farm och såg alla prissarne, Wardle Pickwick^{x)xx)} Winkle och den oförbrännerlige Bob Sawyer och drömmen var så liflig och det hela förföll så naturligt - jag var ju bland gamla vänner - att jag var rent tummelumsk^{lxiii} i hufvudet då jag vaknade - visste hvarken ut eller in

David Copperfield^{lxiv} är väl Dickens vackraste arbete, liksom Pickwick och Martin Chuzzlewit^{lxv} hans roligaste - nästan den enda tillstymmelse till poesi jag känt inom mig har uppväckts af

---

xx) Jag har sett en illustrerad Pickwick Club, der Snoddgrass och Winkle, och alla de andra förresten gjorts fula och löjliga, detta är naturligtvis att groft och smaklöst misstag

---

x) Dock stor till växten - Jag kan ej få i mitt hufvud att Pickwick var liten, dertill var han för godmodig -

Pegottys^{lxvi} hem, den gamla båten, med Davy och little Emily - Bret Harte^{lxvii} har beskrivit hur de vilda stormslagna guldgräfvärns ögon tårades för little Emily.

Det herliga med drömmar som jag Gudskelof har godt om – det är Petterssons enda glädje – är att jag i dem alltid är ung och träffar mina för länge sedan affälliga, döda eller skeppsbrutna vänner, äfven de unga och tokiga.

En gång, på resa mellan London och Paris stannade jag öfver i Dover för att på nära håll få se den trakt der den lille Davy, ömfotad och dammig, fann sin karska faster. Den är alldeles som Dickens beskifver den med sina små hus och stora vidder, hafsluft och haf – hafvet framför allt - eller kanske det är jag, som efter att hafva sett trakten, färglägger Dickens skildring?

Det är ett betydligt tillskott i nöjet af att läsa en bok om man väl känner till den plats der dess handling försiggår. Man är emellertid i allmänhet ett sådant få att någon som icke är det måste ta en i örat och säga: "Beundra det här din fårskalle" – annars suggfotar^{lxviii} man utan se någonting. Denna väntjenst ha Dickens och Walter Scott^{lxix} gjort mig, derföre senterar jag bättre England och Skottland och London än Sverige och Stockholm.

^{x)} I ett italienskt konstgalleri såg man en äldre herre som randade en pojke, ilsket sägande. "Du skal nyde" - Det var Björnsterne Björnsson och hans son^{lxx}

– något inverkar väl också att "familiarity breeds contempt", hvilket bäst kan observeras inom äktenskapet.

Blanches^{lxxi} småberättelser ge en god och lefvande skildring af Stockholm och stockholmslifvet i midten af förra århundradet. Jag har nyligen återigen genomläst dessa små berättelser, Hyrkuskens och skådespelarens ven och tycker bättre om dem nu än hvad jag gjorde i min ungdom. Blanche är utmärkt, bara han inte blir sentimental – detsamma kan ju äfven sägas om Dickens – men sentimentalitet var ju på modet förr i verlden.

Dickens diktade personer stå för mig mera lefvande och klara än verklighetens – Han har klargjort sina under det att jag sjelf ej ids att göra detta med min omgifning, – skulle förresten vara bra litet gifvande i allmänhet – Dessutom äro de flesta af Dickens figurer i någon mån karikerade, hvilket gör att deras karakteristiska egenskaper framträda tydligare, liksom det väl är lättare att åstadkomma en slående likhet i en karikatyr, än genom ett vanligt porträtt.

22 januari ± 0 Ehuru i de flesta afseenden ytterligt radikalt anlagd får jag erkänna att jag ej förstår mig på tidsandan nu – allt tyckes vara tillåtet som ej strider mot strafflagen – ja äfven detta är tillåtet bara man klarar skifvan så att man inte blir fast – ”man skall hålla Långholmen kär” – gör man det, så blir man aktad och ärad som en ”smart” man. – Jag tycker deremot att allt hvad en gentleman kan göra, är tillåtet, äfven om det resulterar i haveri på Denna holme - jag skulle hysa aktning för den långholmare som blifvit inburad för det han slagit ihjäl fru Andersson Mejerhjelm^{lxxii}.

Om man ”for the sake of argument” antar att det finnes en allvis Gud är det höjden af naiveté att tro att man kan pudra in honom med hycklad fromhet, och dock omhuldad detta hyckleri, likaväl som hyckleriet gentemot människor på det varmaste af ”kyrkan” – Jag skref visst för lite sen om

---

^{xx)} Kaffekoppar likna småbarn deruti att de äro svårast att hålla rena omkring örona och i botten.

---

^{x)} Det är med skrifpapper som med kaffekoppar ingendera böra vara hvita emedan lorten då framträder skarpt. ^{xx)}

Huxleys^{lxxiii} åsigter om den gudsmannen David – Menniskorna hafva ju skapat sina diverse gudar efter eget mönster och derföre tro de naturligtvis att underdånigt kryperi och smicker skall vara lika välbehagligt för dem, som för dem sjelfva

”Den qvinnliga rösträttens införande torde vara bra som afföringsmedel för ~~parlamentarismens~~ ~~afföring~~ ~~ur~~ ~~samhället~~ (!!!) för den allmänna rösträtten

23 Januari ± 0 Jag har under årens lopp läst Gud vet hur många arbeten om Napoleon I uti hvilka han framstår ömsom som halfgud, ömsom som djefvul (antikrist), allt efter författarnas subjektiva uppfattning och nationalitet. Har nu dragit igenom Lord Roseberys nyutkomna stora verk ”Napoleon at St Helena^{lxxiv} (Napoliune på sköna Helena sa lilla Bina Ström) – Ytterst intressant emedan man får en intim bild af Kolossen efter fallet. Hvad som i främsta rummet frapperar en är huru obetydliga både Napoleon och hans följeslagare, tappra och dugliga officerare förfalla sedan de utstängdts från den verkningskrets inom hvilken de förut utmärkt sig. Napoleons rent af sjukliga

fåfänga och omgifningens eviga futtiga gräl, jalousi om små intriger verka nästan som en karikatyr – Deras hufvudsakliga sysselsättning tyckes hafva varit att ljuga - för hvarandra och för efterverlden, Napoleon som alltid äfven härutinnan som i allt i spetsen åtminstone då det gällde efterverlden

Rosebery tyckes göra Napoleon full rättvisa och kan ej nog klandra den Engelska regeringens lumpna behandling af den fallna öfvermänniskan, som han tillskrifver, dels den nästan vidskepliga fruktan som denne ännu som fånge ingaf, dels de dåvarande Engelska statsmännens inskränkta tjurskallighet, som gjorde dem ytterst lämpliga att möta världseröfrarens makt ”med dumhetens ööfvervinnerliga sega motstånd” men alldeles odugliga till att visa den store fången generositet – ”de voro ej gentlemän” (Rosebery) – Han hade ju kostat England tusentals millioner och tiotusentals lif (hvilket väl dock betydde mindre) - därför skulle han klämmas. – Sir Hudson Lowe^{lxv} tyckes deremot, enligt Rosebery, egentligen endast varit en inskränkt och taktlös drummel, och stridigheterna mellan honom och Napoleon uppkommo mestadels der af att Lowe af sin regering var förbjuden att tillerkänna Napoleon kejsare -

titeln, hvilket denne på det bestämdaste fodrade hvaraf de löjligaste förvecklingar följde - Napoleon läste ej Lowes meddelande adresserade till general Bonaparte, och Lowe fortskaffade ej bref försedda med det kejsarliga vapnet. Lowe gick förresten i ständig byxångest för att Napoleon skulle lyckas fly från ön, hvilket var faktiskt omöjligt och var därför halfgalen af nervositet. Några vilda planer till flykt hade visserligen uppgjorts af forna vänner, men dessa strandade på att Napoleon var för korpulent och ovig för att kunna utföra de lifsfarliga bergsklättringar som erfodrades för deras utförande - och dessutom ej vill fly, emedan han var öfvertygad om att hvarhelst han än hamnade, skulle han blifva mördad af Franska hofvets emissarier (snyckt!)

Napoleons förvisning till en ödslig klippö midt i Atlanten^{x)} förfaller brutal men det var ej stort annat att göra under för handen varande förhållanden, ty öfverallt inom Europa skulle hans blotta närvaro gifvit anledning till svåra förvecklingar, i det att alla Europas folk blifvit starkt påverkade af den Franska

---

^{x)} Atlanten! Det ordet har rent af en frisk och läskande smak, jag njuter af att uttala det, smakar som bergostron, liksom Moses, fattig fan älskar att ta mun full af ”milliärder” som han uttalar ordet

revolutionen och i honom sågo dess främste representant - särskilt i England - han ville ju sluta sina dagar som "country gentleman" der – med dess svåra sociala missförhållanden, skulle helt säkert revolutionära rörelser mycket snart utbrutet, om dess uthungrade arbetarskaror haft den sagoomskimrande revolutions hjeltar med sin hypnotiska förmåga midt ibland sig.

Rosebery anser att Napoleon var delvis sinnesrubbad under de senare åren, efter Kejsarkröningen, "hvilket ingen som herskar med absolut envælde helt undgår i längden" – men, tillägger han, Napoleon som delvis sinnesrubbad var dock vida öfverlägsen alla sina motståndare. Hans tilltagande korpulens och det hemliga maglidandet han bar på inverkade nog också menligt på hans energi och dådkraft. Härpå ger Rosebery flera exempel.

Rosebery, liksom Taine^{lxxvi}, anser att Napoleon ej får bedömas efter mensklig måttstock och det är nog den riktiga uppfattningen af detta "vidunder" som Taine kallar honom

Den roligaste bok jag läst om Napoleon var en amerikansk, helt kort hvori framhäfdes att han i grund och botten var en sann kristen!

I de läroböcker som användas i de Ryska skolorna tituleras Napoleon helt enkelt General Bonaparte och man får ej veta stort annat om honom än att han var en stor skurk som sedan han till sist besegrats af de tappra Ryssarna fick afsked utan pension (!!!) och framlefde sina sista år i stort elände på ön St. Helena.

Napoleon superar med en svajig dam

Damen "Tänk om Kejsarinnan misstänkte vår lilla tête à tête?"

Kejsaren, med värdighet: "Caesars gemål är höjd öfver alla misstankar"^{lxxvii} (Bernhard Shaw)

Vandam, Holländsk - Engelsk- Fransk författare säger om Napoleon III^{lxxviii} att han egentligen var den hyggligaste (minst ohyggliga?) karlen i Tuillerierna^{lxxix} – Hans olycka var att han nödgats använda ett ärelöst patraske för statskuppens genomförande och sedan kom i beroende af detta följe, som han var ur stånd att befria sig ifrån. Kejsarinnan var bigott, egoistisk, dum och feg.^{lxxx 1)}^{lxxxii} Jag hade ofta den äran att se henne på Charing Cross station i London då hon reste till och ifrån Chislehurst, och

har ej kunnat tänka mig något så artificiellt, allt var oäkta till och med ansiktsuttrycket – och alltid var hon i sällskap med en Jesuitpater^{x)}. Prins Louis^{lxxxii} förekom också emellanåt – verkade ryttare med sluttande skuldror och orimligt korta ben, hvilket tyder på att han, mirabile dictu^{lxxxiii}, var son till Napoleon III

Jag måste läsa om Roseberys Napoleon, det är öfverhuvudtaget den intressantaste bok jag läst på länge – skall då anteckna diverse af intresse derur.

23 Januari ± 0 Gamle käre gubben Lasses födelsedag^{lxxxiv} för – 112 år sedan. Ingen har lemnat ett sådant tomrum efter sig i mitt lif som han – Då gamla Vendela dog var jag ju sjelf så garfvad att det grep mig mindre. Fast det är 41 år sedan han föll ifrån, står hans bild lifslevande för mig med den krokiga ryggen och de vänliga plirande ögonen, och det går ingen dag förbi som jag inte tänker på honom, om inte för så på qvällen, ty då brukar jag taga god natt af honom, Vendela och några få andra – högt, ty man vet ej huru de ha det funtadt der på hinsidan – om de öfver hufvud existera. Tanken på individuell tillvaro efter döden förefaller mig

---

^{x)} Eller åtminstone en pater af Jesuittyp

icke så värst mycket orimligare än allt skulle vara slut – bara inte faen gråe kommit med skabbdjuren

I mina drömmar förekommer gubben ofta lika snäll som förr, men alltid mycket allvarlig – I verkligheten var han ju glad och skämtsam – och ja skäms att tala om det, alltid passar jag på att purra honom på lite pengar, gamla vanan förmodar jag – min ursäkt är ju att jag bara är en tanklös pojke – i drömmen är jag alltid ung – undras om alla tycka sig unga i drömmen liksom jag, eller beror det på att mitt lif strängt taget tog slut för 20-30 år sedan?

24 Januari ± 0 Det står i tidningen idag om en blodtransfusion som utförts på ett svenskt sjukhus i Amerika, der en ung kraftig svensk afstod mer än en liter blod till sin ytterligt svaga syster och dermed räddade hennes lif. Samma operation företogs i London då prinsen af Wales (sedermera Edvard VII) en gång var mycket ruten – En ung frisk lord fick den nåden att uppoffra sig – med mindre kunde det ej gå för sig, och allt gick förträffligt – man påstår att äfven Stanley^{lxxxv} försökt sig på

experimentit idet han låtit pumpa i sig en massa negerblod^{x)} för att bättre kunna uthärda det mördande afrikanska klimatet – är ej otroligt, ty ingen annan hvit har stått bocken så bra som han.

För länge sedan hamnade jag på ett litet hotell i London och som jag kände på mig att det skulle bli skralt med nattsömnen, lånade jag en gammal defekt bok af städerskan att ha att bläddra i. Den handlade om en fin estetiskt anlagd ung man som råkade ut för en olyckshändelse på gatan och halft sanslös af blodförlust fördes till ett sjukhus der blodtransfusionen från en herkulisk Irländare företogs – Den unge mannen kom sig snart och blef till och med vida kraftigare än förr, men undergick en komplett förvandling i andligt afseende. Irländaren var nemligen en bloddrypande fenin^{lxxxvi}, moonlight man, vildsint slagskämpe, mordbrännare, drinkare och Gud vet hvad mer, och alla hans drifter öfverflyttades med blodet till den unge förfinade estetikern, hvilket troligen ledde till svåra förvecklingar, hvilka jag dock ej, tyvärr, fick reda på emedan återstoden af boken var bortslarfvad – Idén är ju alldeles förträfflig och en

^{x)} Då negrerna på sluttningen af Stora Kamerun bli sugna på svartsoppa tappa de sina slafvar.

skicklig skribent borde kunna göra mycket af den 2)^{lxxxvii}

Det vore roligt att experimentera lite med blodtransfusion – Hvad sägs om ett halfstop Ludvig Nordström^{lxxxviii} i Carl David^{lxxxix}, en liten Kattgrefve^{xc} i P.P. W^{xc} och femton droppar prinsessan Maria^{xcii} i professorskan?

26 Januari ± 0 Återigen en odräglig söndag - Hvarenda söndag känner jag mig frestad att resa in till Nyköping för att åtminstone få i mig ett mål skaplig mat istället för de evinnerliga sillmackorna, den ledsamma hafregrynsgröten eller den outtömliga ärtpytsen – ärter utan fläsk blir man inte "glad i" som baggarna säga fast man känner sig stolt öfver sin spartanskhet – men tanken på det fördömda "rummels konto i hufvudboken gör att jag i allmänhet motstår frestelsen och håller mig beskedligt hemma. Hela denna vecka har jag sträfvat med färsk sill, som, sedan blidväder inträdde i förrgår, alls inte gör skäl för namnet, men jag tänker på Heljeflundran i Ryssland^{x)} och

---

^{x)} Heljeflundran den tjockisen heter paltus^{xciii} på Ryska - Min värd i Kola köpte en, stor som ett salsbord som vi lefvde på hela vintern - på våren smakade den potjés^{xciv}

snusar, svär och sväljer. Slarfviga ungar borde aldrig köpa kött (=fisk) för det ruttnar och då har man ett litet Helvite då det skall ner, ty ner skall det, snål som man är - jag kommer nog att hädanefter skaffa mig så godt som all min animala föda i form af mjölk och ost – äfven ägg, sedan min smak nu blifvit så kultiverad att jag föredrar dem serverade á la chinoise^{xcv}

Det är förresten dumt att resa till Nyköping om söndagarna, ty just som man får i sig Gudslåne^{xcvi} blir man utkörd på grund af aftonsången som inte en kotte går i och då får man spankulera på Storgatan eller sitta och vänta i väntsalen tills tåget går, och roligare kan man ha, såvida man ej varit förtänksam nog att i tid beställa ett privatrum på hotellet der man i lugn och ro tillsammans med sina vänner kan suppa sig bonnfull - detta sätt användes mycket af landsbygdens pampar; Nyköpingsborna suppa sig fulla i sina trefna hem. O humbug, humbug!

Jag undrar hvad prestfrun, som sett sig lite om, hon har till och med varit i Paris en tid, tänker då hon år efter år, årtionde efter årtionde sitter, nästan solögök, hvarenda söndag i den tarfliga kyrkan och andaktsfullt? bevittnar huruledes hennes make, den enkle dalmasen blöter

och stöter den gamla skinnpelsen – måtte vara uppbyggligt för henne, hvars utseende med det ovanligt tjocka, långt ned i nacken växande håret de mycket fylliga läpparna och den finludna hyn tyder på att hon skulle passa betydligt bättre i Paris än i Vrena stationssamhällets pastorsboställe. – Stackars människa, det är synd om henne och det är det också om hennes lilla rara trinda 17 åriga piga som också, kontraktsevenligt måste sitta i kyrkan och gäsapa hvareveli^{xcvii} söndag under det att hennes jemnåriga ranta i skogsbackarne med de älskliga drängarna

Ärkebiskop Sundbergs^{xcviii} ord, att vi måste ha ett litet bonnhelvete ägde nog sitt berättigande på hans tid, men nu är det lika lönlöst att försöka skrämman den vuxna ungdomen med Hornpelle, som gammalt folk med busen^{x)} – Det är förresten en ädel och upphöjd tanke denna, att vi skola handla rätt för att inte faen ska ta oss

Nu musiceras det i rummet bredvid, fiol och gitarr så gud

---

^{x)} H.C. Andersens staty i Fredriksbergs Have får tjenstgöra som buse för stygga ungar – nå den kan man då skrämman vuxna med också

sig förbarma och då konstnärerna ta sig "5 minuter" (och en nubbe, mens jag, skalden, får sitta och torka inne hos mig) sqväker^{xci^x} den nyfödde pojken, han låter som en liten killing – ä de diktarfrid som Jörgen alltid talade om - Jag har det som poeten i Aabenraa, en tarflig gata i Köbenhavn^c

Poeten: Fuld af begestrings Ild,
Du svang dit svärd, du svang dit svärd

Kjallingen: Ska de ha Holsteins sild,
Aa Rædiker aa Rædiker.^{ci}

Jag har genomdrifvit att lillpojken skall heta Petter så att jag i en framtid kan få kalla honom för Pelle – Ja han kommer nog att få andra finfina namn också så det begås ingen oföränt emot honom 3)^{cii}

För en stund sedan slutade musikunderhållningen och nu egnar man sig helt åt nubbarna och politik, hvarvid en sosse, förmodligen en finne att döma af uttalet, för ordet. Det är Balkankriget som avhandlas och finnkolisen^{ciii} förklarar att den enda faran för att Sverige skall inblandas i ett verldskrig ligger i att kappertalisterna styra så till att vi komma med för att få så många som möjligt af arbetsklassen ihjälskjutna - Vid ett annat tillfälle hörde jag en sosse säga att i krig skicka officerarna manskapet i elden men akta sig visligen för att sjelfva

utsätta sig för fara^{x)} – och de der ha rösträtt och skola bestämma öfver landets väl och ve – Jag upprepar Bismarks försvar för den allmänna rösträtten, det enda hållbara, att "det är mindre farligt att ha den än att icke ha den"- ty då blir det sammansvärjningar, bombkastning och lönnmord.

– Nog äro de hemtrefliga, dessa nästor som vi skola älska som oss sjelfva. Kroppsarbetaren – af den klassmedvetna sorten helsar numera aldrig först på en så kallad herreman, huru många år han än varit bekant med honom och hur vänligt han än bemötts, förmodligen för att häfda den principen att den onyttiga tankearbetaren skall hylla kroppsarbetet der det i allt sitt otvättande, snusdräglande majestät slår dank – De flesta ledande andarne bland ungsossarna slå nemligen permanent dank, lefva på sina föräldrar, ett och annat "odd job" och kortspel – De äro helt enkelt vidriga och den som af kärlek till menskligheten och

---

^{x)} under Fransk – Tyska kriget föll det mer än dubbelt så många officerare som soldater i förhållande till antalet

fosterlandet vill offra sig för deras upplysning och höjande, måste liksom en pligttrogen läkare ej rygga för något snusk, hur motbudande det än är . Men som detta ej är min likör går jag långa omvägar för att slippa se och höra dem.

27 Januari ± 0 Den amerikanska halfblodsindianen Thorpe^{civ}, världens förnämsta "allround" sportsman" har disqualificerats som amatör emedan han för några år sedan täflar med professionals om ett penningpris. Saken har väckt ett oerhördt uppseende i Amerika, och syndaren har tvungits att återlemna alla de ståtliga pris han eröfvade vid de Olympiska Spelen i Stockholm i fjol. Och som de hufvudsakligen nu komma att tillfalla svenskar, kommer Sveriges poängantal vid dessa spel att betydligt öfverstiga Amerikas. Amerikanerna äro otröstliga och hafva telegraferat hit och dit för att bedja om ursäkt och beklaga det skedda "hvilket satt en skamfläck på Förenta Staterna som idrottsidkande nation" – Allt detta rabalder för en tillsynes så obetydlig affär, visar hur högt idrotten är värdesatt i Amerika, och att den der betraktas som en nationell angelägenhet af stor vigt - och det är som det bör

vara; då först blir den en mäktig häfstång för manlighetens, fosterlandskärlekens och sedlighetens höjande inom nationen.

Gränsen emellan "amatörer" och "professionals" är svår att bestämma på ett rättvist sätt. Om en amatör en enda gång täflar om ett penningpris blir han disqualificerad som amatör, men om han under åratals egnar sig åt idrott och för att kunna göra detta mottar "ficklån" af intresserade sportmecenater hvilket många "amatörer" i synnerhet i England och Amerika göra, hvarigenom de ju bli en sorts yrkes atleter – eller om en förmögen ung man uteslutande egnar sig åt idrott, så är det all right, fast det egentligen är all wrong, men hur skola dylika missförhållanden kunna motarbetas?

Jag sade att idrotten bör blifva en häfstång för sedlighetens höjande, och det blir den genom att den håller ungherrarna nyktra och förorsakar att den öfversvallande ungdomskraften kommer kroppen till godo genom utveckling af muskelsystemet istället för att förslösas på osedlighet, som blir lättare att motstå då frestelser blir

mindre – yrkesatleter lära ju vara riktiga dygdemönster, som med fördel kunde användas som haremssväktare.

Läraren: "Hvad var X innan han blef general?"

Pojken

"Han var eunuck"

Läraren

"Upphörde han att vara eunuck då han blef gammal

Pojken "Ja"

Läraren:

"Det var en sällspord lycka"

28 januari ± 0 Carlsdagen och min födelsedag (hårdt att behöva sätta ± 0 för en sådan märkedag) – Underligt att tänka sig att man för 62 år sedan låg och sqvakte som pånken i rummet bredvid – han håller på som bäst nu. Förr, i min ungdom firades denna min hedersdag med kanonsalut – det var under Karl XV^{CV} dagar – sedan under mannaåldern med en storartad zwück^{CVI} – och nu – med en kaffehalfva hos stinsen – tempora mutanta^{CVII}.

Jag har nyligen läst Kungl Hoflifmedicus^{X)} Edholms^{CVIII} dagbok från 1860 -1870 talet afhandlade hoflivet och kung

---

^{X)} Doktor Sahlin fick titeln "underlifmedicus" sedan han opererat Kronfia för en svulst.

Karl XV – Gamla Vic! Du är öfvertrumpfad! – Jag trodde att din dagbok^{CIX} var den mest helgjutna idiotism som kunde åstadkommas i den vägen men Kongl Lifmedikussens är fullt jemförlig. Den är emellertid intressant emedan man får klart för sig huru Landsens Fader tillbringade sin tid. Calle tycks hufvedsakligen slagit käglor^{CX} och idkat qvartettsång – Fyllan vidrör ej Lifmedikussen, förmodligen emedan han anser att den var så allmänt bekant att det ej lönade sig att offra tid och arbete på dess mera detaljerade beskrifning.

För länge sedan arresterades en ung dam då hon försökte pantsätta en liten vacker silfverljusstake, som tydligen härstammade från slottet – Hon frigavs emellertid under många hedersbetygelser då hon kunde leda i bevis att hon under ett tillfälligt besök på fyrkanten erhållit den som gåfva med varm hand af H.K.H. Kronprins Calle, som för tillfället ej var stadd vid kassa. (efter vanligheten)

Det är kanske ändå orättvist att säga att Old Vic är övertrumpfad af Lifmedicussen ty för att "The Empress

of India and Englands queen” skall kunna skriva en så komplett intresselös rappakalja om sin långa skickelse digra och ärofulla regering öfver världens största rike fodras en alldeles unik begåfning under det att det bör vara lättare att prata strunt om Carl XV, hvars hufvudsakliga insats i världspolitiken bestod i att supa ikull Fredrik den syvende^{cxix}.

(En tidning påstod på tal om studentskrifningarna att årets svenska thema ”Machiavellis inflytande på den Europeiska politiken” (tror jag det var) var alldeles för svårt för omogna skolynglingar – ” hvarföre inte välja ett lättare ämne som mera motsvarade deras kunskaper och förståndsutveckling som till exempel Excellensen Bildts^{cxii} inflytande på den Europeiska politiken”)

En tysk hofdam som fört dagbok under sin långa vistelse vid Wilhelm II^{cxiii} hof påstår att Högst densamme under ett uppgifvet år festade 270 dagar af 365 – Hur fasen stå de ut, gamla karlarne – det är väl kroppens förvånande accomodationsförmåga^{cxiv} som möjliggör det. Gamle kung Oskar lär ju pimplat i sig en liten conjac om dagen utan att bli mer än salongsfull. Obegripligt – om jag varit inne i

Nyköping och fått mig ett räfvamål med avec, så går jag sedan härute och rapar da´n efter så det ekar i skogarna - folket tror att det är en ko som gått vilse och behöfver mjölkas.

Edholms bok bekräftar en paradox som jag, tror jag nedskrifvit nå´nstans i denna långkatjes, att man lär sig mer af dumma böcker än af qvicka, ty de qvicka skrivas af qvicka karlar, som ju äro undantagsmenniskor och derföre ej i full kontakt med den verld de skildra, under det de dumma skrivas af jönsar och derföre ge en sann verklighetsbild af jönsarnas verld – vår egen der vi känna oss hemmastadda.

”Visserlig har de ret till at vaere fraek” ” vi andre usurpere blot denne gudomnelig ret, dette himmelske privilegium - I sammenligning med dem er jeg en beskeden flue”^{cxv} (då måtte Lassalle^{cxvi} varit en ovanligt läskande judebengel^{cxvii}) (G. Brandes^{cxviii} ”Lassalle” – bref från Heinrich Heine till Lasalle)

”Vi gamle böjede os ydmygt for det usynlige, snappede efter skyggens kys og blaa blomsters duft, forsagede og klynkede^{cxix} ag vare dag maaske lykkeligere end disse

haarde gladiatorer, der saa stolt gaa kampedöden imöde
(G.Brandes; Heine om Lasalle)

”Judarne sakna forsynthet” (Schopenhauer)- detsamma kan sägas om de ”målmedvetna qvinnorna (detta har jag visst skrivit en gång förr, men det tål vid att upprepas).

Doktor(-innan) Widerström yrkar på att att kvinnor böra få lika stor pension som män vid den blifvande folkpensioneringen (Ja i det närmaste, men icke fullt, se nedan) under påstående att en karl endast äter för 9 öre mera om dagen än en kvinna. Sköna tanke, hvar fick ho den ifrån? En karl äter naturligtvis mera än en kvinna emedan han är större än hon – en stor häst äter mer än en mindre – han behöfver förresten äfven af andra orsaker mera föda – men skilnaden måste uppges i procent ej i en bestämd penningssumma ty det beror naturligtvis hvad de äta – om en fondmäklare skrofvar i sig för 9 kr om dagen och hans tjangs för 9 öre mindre, så förtär han endast 1% mer än hon, men om en backstusittare äter för 18 öre, hvilket torde vara hans ranson ungefär, och hans hustru för 9 öre mindre, så sätter gubben i sig 100% mer än gumman,

det vill säga jemnt dubbelt så mycket. Det är således absolut fnåskigt att uppge differensen i pengar. Men om vi emellertid, ”for the sake af argument” godtaga doktors 9 öre så finna vi att qvinnan äter för $9 \times 365 = \text{kr. } 32.85$ öre mindre än mannen om året – i rundt tal 30kr och att ingen orättvisa begås mot henne om hennes pension blir lika mycket mindre än mannens, i synnerhet som hon, genom sin större förmåga i att lappa och laga, tvätta, laga mat, med mera i öfvrigt får det bättre ställt än mannen.

Det kan förefalla futtigt att snåla in på de fattiga styfrarne, men då det gäller så enorma summor som folkpensioneringen kommer att lägga beslag på – (70 - 80 millioner om året i sin helhet (?)^{xx}) – Den norska lär gå till 30millioner (?) så är hvarje besparing välkommen och en ringa nedsättning af den kvinnliga pensionen skulle efter hvad jag kan se, representera minst 4 millioner, (?) hvilket ju är en afsevärd summa.

Således; en ringa nedsättning af den ~~kvinnliga pensionen är ingen orättvisa mot kvinnorna och som der leder till en afsevärd besparing~~

^{xx})Obs! jag understryker ”i sin helhet”

1) Sedan fransmännen lidit de första svåra motgångarna i det Stora Kriget voro de franska generalerna och Kejsaren fullkomligt på det klara med att enda sättet att rädda situationen var att retirera mot Paris för att under dess murar, efter att hafva dragit till sig alla förstärkningar som det med outtömliga resurser försedda landet kunde lemna, bjuda Tyskarne spetsen, hvilket måhända lett till lyckligt resultat, men Kejsarinnan fruktade för revolution i Paris som kunde leda till dynastins störtande om Kejsaren återvände efter de lidna nederlagen, och för att möjligen rädda dynastien tvingade hon, utan en tanke på fosterlandet, den dödssjuka, nästan otillräknelige Kejsaren att företaga den ödesdigra marschen mot Sedan, som ledde till Frankrikes ruin//

Sedan Napoleon III afsatts sades det att ett försonande drag i tragedien var att han lemnade Frankrike fattig (relativt) – Nu har det emellertid kommit i dagen att Kejsarinnan eger minst 100 millioner francs som hon lär ha för afsigt att testamentera till – Påfven!

Ehuru stormrik var hon så smutsigt snål emot Kejsarprinsen att han delvis af denna orsak gaf sig ut i Zulukriget

” Ma petite querre à moi”

Prestridna, dumma satkärring!

2x) Om Karlsloken visade sig rent omöjlig kunde man ju göra menniska af honom igen genom blodtransfusion från hans engalika skralla? Det tycker jag är piff på. – Tänk hvilken sällhet för henne då hon, efter den långa dvala hvori hon fallit på grund af blodförlusten, vaknar upp och återfinner den ädla, trofasta, kärleksfulla blicken i hans

mörka ögon, denna blick som hon så länge med grämelse saknat – utmärkt (han har naturligtvis setat bredvid hennes läger natt och dag med ångest i sitt hjerta.)

Hur förhåller det sig med ammors inverkan på ambarnens kroppsliga och andliga egenskaper. Det är en sak som tål att fundera på. Man tar reda på att de äro kroppsligen sunda, möjligen också "välkända" men det hindrar ju inte att de kunna vara riktiga rackarmärrar till sin natur.

I England uppfödde de hellre barn med flaska än de öfverlemna dem till en mer eller mindre okänd amma –

3) En prest lyckades afstyra att en frälst bonnes lilla dotter blef döpt till Hosianna genom att, med stöd af bibeln framhålla att Hosianna är ett pojknamn - det står ju tydligt och klart: "Hosianna Davids son". Petter Adolf Ö. blef af den starkt berusade presten döpt till Petter aflång, under hvilket namn han fortfarande går och skräpar här i verlden

Edvard Faustmans dagbok nr IX

Fotnoter

Eventuella problem vid läsning av de digitaliserade böcker som bifogats, kan bero på att rätt programvara saknas – i många fall kan det lösas av detta e-boksläsningsprogram som nedladdas gratis på Adobe: <http://www.adobe.com/products/digital-editions.html>

ⁱ Sid 1. "pro primo": latin "för det första"

ⁱⁱ Sid 1. "konerna": kona, pejorativ benämning på kvinna, till exempel trollkona, en äldre benämning på häxa. Jämför norska kone, hustru. Edvard är i alla fall väldigt irriterad.

ⁱⁱⁱ Sid 1 "pigäschplym": gissningsvis förvrängning av plymasch, även plymage eller plumage, av franskans *plumage* 'fjäderskrud', en kantprydnad av strutsfjädrar på en uniformshatt. Här har vi skådespelerskan Lillian Russell i en fin jättehatt 1898: http://2.bp.blogspot.com/_GpL8tfKYf28/TPb2wfV6nwl/AAAAAAAABXA/zcFqiF1vyH0/s1600/lillian-russell-american-actress-in-large-elaborate-plumed-hat-1898.jpg

^{iv} Sid 1. "Ta å dej skrullan Greta" variant på "skrolla" enligt SAOB en "pejorativ beteckning för damhatt: (hatt)skrälle, åbäke (till hatt), "fågelbo"; ngn gg äv. om annat klädesplagg: skrälle o. d.; jfr 1. BENEDICTSSON Eftersk. 97 (c. 1885). Fy fan en sån skrälla!"

---

^v Sid 1. "verecundia": latin : skam, blygsamhet

^{vi} Sid 1. "pro secundo" se ovan, latin "för det andra"

^{vii} Sid 2. Mlle Lof (=Mademoiselle Lof) Euphrosyne Löf (1772 – 1828) http://sv.wikipedia.org/wiki/Euphrosyne_L%C3%B6f - en svensk balettdansös och skådespelare. Hon var aktiv på Dramaten 1790 – 1796) och "mätress" åt prins Fredrik Adolf mellan 1795 och 1800. Hon kom från en fin men fattig familj, med 8 döttrar, som blev kända som "Flickorna Löven – tillhörande den finare Stockholmska demimonden" (citat från Carin Österbergs "Svenska kvinnor: föregångare, nyskapare" 1990) (*demimond: äldre ord för kvinnor som partiellt försörjer sig som prostituerade i överklassmiljö*). Hon hade 1793 en förbindelse med Hertig Karl (1748 – 1818 - *Gustav III:s bror och senare kung Karl III av Sverige/Karl II av Norge, adopterade senare som sin tronföljare Jean Baptist Jules Bernadotte, som blev kung Karl (XIV) Johan*) och fick som betalning 1 500 rikdaler av operamedel, officiellt för att ha varit Gustav III:s maträss. Hennes syster Fredrica Löf (1760 – 1813) var stjärna på Dramaten, Dramatens första primadonna. http://sv.wikipedia.org/wiki/Fredrica_L%C3%B6f

^{viii} Sid 2. "Rrdl": Riksdaler

^{ix} Sid 2. Se fotnot nr 46 Dagbok VIII, ang. den gustavianska memoarförfattaren Rutger Fredrik Hochschildt (1752 – 1806)

^x Sid 2. "1789 års krig": ofta kallad "Gustav III:s ryska krig", som utspelades 1788-1790. (Inte Sveriges största stund, kan väl

Edvard Faustmans dagbok nr IX

---

konstateras...) [http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustav III:s ryska krig](http://sv.wikipedia.org/wiki/Gustav_III:s_ryska_krig) (engelska Wikipediasidan är mycket mer omfattande för den som är intresserad [http://en.wikipedia.org/wiki/Russo-Swedish War \(1788%E2%80%931790\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Russo-Swedish_War_(1788%E2%80%931790)))

^{xi} Sid 2. "Katarina": Rysslands Kejsarinna Katarina den II, kejsarinna mellan 1762 och 1796.

^{xii} Sid 3. Dags nu alltså för ett musikaliskt mellanspel: "den där scenen i "La Traviata" der hon och karlmenniskan afhandla djupt tragiska saker, under det att den vackra valsen dämpadt höres bakom fonden" - efter mycket grubblande, så tror jag att den näst sista, sorgliga duetten "Parigi o cara" är den Edvard avser: <http://www.youtube.com/watch?v=kTG9e6j3yc8> Här finns den engelska texten : <http://www.pdmusic.org/thomas/jrt56sswd.txt>
Länk till operans Wikipediasida:

[http://en.wikipedia.org/wiki/La traviata](http://en.wikipedia.org/wiki/La_traviata)

Hela operan här, inspelad vid Glyndbourne Festival 1988, med Marie McLaughlin (Violetta) Walter McNeil ("karlmenniskan" Alfredo) och Brent Ellis (pappa Giorgio).

<https://www.youtube.com/watch?v=lmaJW3bHaol>

^{xiii} Sid 3. "Serenissimus" En figur i den tyska konst- och litteraturveckotidningen "Die Jugend" som också skämtade med samhället och dess moral. [http://de.wikipedia.org/wiki/Jugend \(Zeitschrift\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Jugend_(Zeitschrift)) Figuren är en nedgången, korkad härskare i ett förfallet, påhittat furstendöme. Skaparen av Serenissimus var den tyska poeten och dramatikern Otto

---

Erich Hartleben (1864 – 1905)

[http://de.wikipedia.org/wiki/Otto Erich Hartleben](http://de.wikipedia.org/wiki/Otto_Erich_Hartleben)

^{xiv} Sid 3. "Simplicissimus" En tysk satirtidskrift som utgavs mellan 1896 och 1967 (med ett uppehåll mellan 1944-1954) . <http://en.wikipedia.org/wiki/Simplicissimus> Några medarbetare under åren: Hermann Hesse, Thomas Mann, Erich Kästner, Käthe Kollwitz med många fler. Det finns en mycket snygg hemsida med Simplicissimus online, för den som är road av äldre tysk politisk satir. <http://www.simplicissimus.info/>

^{xv} Sid 4. "Zorns dalkullor" Anders Zorns (1860 – 1920) Zornmuseet i Moras hemsida: [http://www.zorn.se/anders zorn](http://www.zorn.se/anders_zorn) Konstverken med hans "häpnadsväckande väl utrustade" dalkullor kan lätt googlas fram. :-D

^{xvi} Sid 4. Holger Drachmann (1846 – 1908) dansk författare

^{xvii} Sid 5. "douceur": franska, kan avse en gåva som ges med vänlighet för en välutförd uppgift, ibland en muta

^{xviii} Sid 5 "weiter nichts" tyska, ironiskt "inga problem!"

^{xix} Sid 5 "verldsutställningen i Antwerpen 1885" 3.5 millioner besökare, uppåt 35 deltagande nationer.

^{xx} Sid 5. "tocke": talspråk: "sådant"

Edvard Faustmans dagbok nr IX

^{xxi} Sid 6. "ciseleringen": ciselering (av fr. ciseau "mejsel") är en teknik att med verktygen hammare, mejsel och puns åstadkomma reliefutsmyckning i metall (ur Wikipedia)

^{xxii} Sid 6. "Rhodin's rytтарstaty i Antwerpen" Auguste Rodin (1840 – 1917) världsberömd fransk skulptör ("fadern till den moderna skulpturen" kallad) http://en.wikipedia.org/wiki/Auguste_Rodin Jag kan tyvärr inte identifiera vilken staty Edwards syftar på.

^{xxiii} Sid 6. "Nordenskiöld": Adolf Erik Nordenskiöld (1832 -1901) finlandssvensk upptäcktsresande, geolog m.m, ledamot av Svenska Akademien, Kungliga Vetenskapsakademien och riksdagsman. http://sv.wikipedia.org/wiki/Adolf_Erik_Nordenskiöld Mest känd för sin expedition med skeppet Vega (1878 – 1880) då han fann Nordostpassagen - sjövägen norr om Europa och Asien mellan Atlanten och Stilla havet, som då endast var farbar under sommarhalvåret; men den globala uppvärmningen har numera gjort Nordostpassagen isfri längre tider, vilket öppnar nya möjligheter för sjöfartsnäringen. Där ser man.

^{xxiv} Sid 6. "The renowned firm Messrs Åbom, Fuseman and Ostberg" är förstås "den berömda firman Åbom, Faustman och Östberg."

^{xxv} Sid 6. "vännen Dyfverman": Carl Johan Dyfverman (1844 -1892) svensk skulptör, som Åbom och Faustman också samarbetade med för Linnéstatyn i Humlegården.

^{xxvi} Sid 7. "boklådsfönstren": glädjande nog för en gammal bokhandlare, använder Edvard här vad vi anser vara den korrekta benämningen för en bokhandel :-D.

^{xxvii} Sid 7. "Lettres persänes" = "Lettres persanens" (Persiska brev) ett litterärt verk från 1721, brevroman om två perser (inte en persiska som Edvard skriver; den han tänker på kanske var en av huvudpersonens fem fruar som blev kvar i Persien och som också förekommer i romanen) som 1711 reser till Paris och kommenterar olika aspekter på det västerländska samhället. Romanen är författad av Baron Charles-Louis de Secondat Montesquieu (1689-1755), en fransk adelman, politiker, författare, statsvetare och politisk filosof. En av upplysningstidens stora tänkare. http://sv.wikipedia.org/wiki/Charles-Louis_de_Secondat_Montesquieu

^{xxviii} Sid 7 "(Kjellberg)": Edvard avser troligen J Frithjof Kjellberg (1836-1885) en av Sveriges mest ansedda skulptörer under senare delen av 1800-talet. Han var också lärare (och senare professor) i modellering och bildhuggeri vid Konstakademin. Kjellberg är huvudskulptör för Åbom & Faustmans Linnéstaty i Humlegården. <http://www.nad.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=11526>

^{xxix} Sid 7. "barslat": barsla: ålder. stark vardagligt: få barn/ungar, föda/ynгла (SAOB)

^{xxx} Sid 8. "glifrö": gli - eg liten fisk, men stark vardagligt "liten människopojk" (SAOB)

Edvard Faustmans dagbok nr IX

xxxii Sid 8. "kaffehurra": kaffepanna för vedspis

xxxii Sid 9. "Nymalthusianismen": Ur Wikipedia: "Malthusianism är en nationalekonomisk och statsvetenskaplig teori som går ut på att befolkningen ökar mycket snabbare än produktionen av mat och matresurserna. Teorin är uppkallad efter dess upphovsman, Thomas Malthus, och fick ett enormt internationellt genomslag under de första årtiondena under 1800-talet, och under 1900-talet omformulerad och benämnd som nymalthusianism. Thomas Malthus teori gick ut på att det för befolkningen inte fanns någon gräns för hur mycket den kunde öka, men att det fanns ett maximum för matproduktionen. Då befolkningen ökade i snabbare takt än maten så skulle det bli brist på mat i världen, med svält som följd. Malthus påstod att fattigdomen aldrig kan besegras genom växande produktivitet, och som en följd av detta började hans anhängare förespråka olika slags regleringar i barnafödande, t ex genom sena giftermål.

Nymalthusianism förespråkar en inskränkning av familjernas storlek genom användning av preventivmedel, till skillnad från Malthusianismen som talar för sena giftermål och sexuell återhållsamhet. I Sverige förespråkades den bland annat av Knut Wicksell, se sid 11 med fotnot 41.

xxxiii Sid 9. "drakoniskt": extremt sträng eller drastisk – av: Drakon, grekisk lagstiftare i Aten på 600-talet f.Kr. Hans lagar är välkända för att vara mycket hårda, med straffsatser så höga som dödsstraff för mindre förseelser.

xxxiv Sid 9. "kyttare": folkligt, plural "småparvel" (SAOB)

xxxv Sid 10. "Ringerige" ort i Sydöstra Norge

xxxvi Sid 10. "småkitslig Filisteisk fluggud - eller flugfan" Filistéerna var ett forntida folk i Palestina; en av deras förnämsta gudar var Baalzebul, som enligt Judendomen tolkning var en av många falska gudar och tolkades som "Flugornas Herre", hans namn är lika med Satan. Om filisteerna: <http://en.wikipedia.org/wiki/Philistines> Om Baalzebul: <http://en.wikipedia.org/wiki/Beelzebub> Då associerar man förstås till Nobelpristagaren Williams Goldings "Flugornas Herre" från 1954.

Ta nu en liten filmpaus: här finns hela den lovordade filmen från 1963, regisserad av Peter Brooks:
<http://www.youtube.com/watch?v=TxYrfB3O7Vg>

xxxvii Sid 10. "Jahve" Den högste guden i många religioner – skapare, laggivare och absolut auktoritet. I hebreisk tradition beskriven som en nyckfull fadersfigur, kan drabbas av vredesutbrott men förlåter dem han älskar. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Jahve>

xxxviii Sid 10. "Humla": Uppenbarligen menar inte Edvard insekten – så vad är det Belsebub gör? Har fått två utmärkta förslag från kollegor här på Arkivdata:

1) Edvard försvenskar det engelska "humble": "göra ödmjuk, förnedra"

Edvard Faustmans dagbok nr IX

---

2) Alternativt "hymla", som också kan stavas "humla": "hålla hemligt, fördölja, gör i lönndom", se SAOB

<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/show.phtml?filenr=1/100/77.html>

xxxix Sid 10 . "Kyrkofäder": från Wikipedia: ..."De tidiga auktoriteterna i fornkyrkan; män vars texter och exemplariska liv bidrog till att upprätta, fördjupa och försvara den kristna läran" I länken här finns långa listor på sådana exemplariska män.

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Kyrkofader>

xi Sid 10. "Hieronymus": Eusebius Sophronius Hieronymus (347 – 420, död i Bethlehem) Den främste stilisten bland de latinska kyrkofäderna; översatte bibeln från grekiska och hebreiska till latin ("Vulgata") Från att ha haft "en syndfull livstil" blev han mer och mer asketiskt lagd. En föregångare inom munkväsendet. Hieronymus är helgon inom Romersk-katolska kyrkan, och skyddshelgon för översättare och bibliotekarier.

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Hieronymus>

xli Sid 11. "Wicksell": Knut Wicksell, Se ovan sid 9 fotnot 32 ang. nymalthusianism (1851 – 1926) Svensk nationalekonom. Bekämpade protektionism och företrädde en radikal liberalism; var republikan, antimilitarist och ansågs fientlig mot kyrkan.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Knut_Wicksell

xlii Sid 11. "antediluvianska" (= urtida, urmodig, hopplöst föråldrad) "pachydermien" (= en urmodig djurart av typ elefant eller flodhäst = tjockhudning)

---

xliii Sid 11. "gammelosten": Edwards älsklingsost: Gamalost eller gammelost, en norsk filmjölkost; en färsk mögelost med rötter ända tillbaka till vikingatiden. Osten har en fyllig och skarp smak. Namnet kommer av ostens utseende; den ser gammal ut långt innan den är mogen. Trots namnet mognar osten ganska fort, på runt 5 veckor. Gamalost är rik på proteiner och har en låg fetthalt, 1 %. Tack Norsk Wikipedia! Länken: <http://no.wikipedia.org/wiki/Gamalost>

xliv Sid 11. "newfoundländare" Ta en liten Youtube-paus för att se en sentida luffig och rar newfoundländare.

<http://www.youtube.com/watch?v=cYl8SYNUaKQ>

xlv Sid 12. "giljarefärd": av "gilja" "söka vinna någons kärlek, locka till älskog, fria" (SAOB)

xlvi Sid 12. "fjäset": fr norsk "fjes": ansikte.

xlvii Sid 12. "Methusalem": Noaks farfar, en patriark i Gamla testamentet, som sägs ha levat i 969 år.

xlviii Sid 12. "Ulmermamsell" (Ulmerfröken): av "Ulmerdogg" en brittisk mastiff, förfader till hundrasen Grand Danois/Great Dane.

xlix Sid 12. "Fria Konsterna": Kungliga Akademien för de fria konsterna i Stockholm. Grundad på 1700-talet, efter fransk förebild, för att främja utvecklingen av konsten i Sverige.

Edvard Faustmans dagbok nr IX

---

http://sv.wikipedia.org/wiki/Kungliga_Akademien_f%C3%B6r_de_fria_konsterna

- ⁱ Sid 13. "immerbad": ständigt, utan uppehåll, gång på gång (SAOB)
- ⁱⁱ Sid 13: "vånne" = jag önskar, måtte
- ⁱⁱⁱ Sid 14 "Retzius" se Dagbok VIII sid 39 Fotnot 77 som handlar om Magnus Gustav Retzius och anknytning till Edvard (1842 – 1919)
- ⁱⁱⁱⁱ Sid 14. "luns" Edvards egen variant för "lunch".
- ^{liv} Sid 14. "Kärringfelt", ett öknamn på en av Edvards bekanta som jag inte lyckats identifiera. ("Moses" är som framgått tidigare Mauritz Rydgren)
- ^{lv} Sid 15. "Georgisterna": Georgism: uppkallad efter amerikanen Henry George (1839-1897), en politisk filosofi som menar att alla bör ha äganderätt till det de själva skapar, men att naturtillgångar, främst jord och mark, tillhör alla människor. Han tänkte sig en "jordskatt" som skulle delas jämlikt av hela samhället.
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Georgism>
- ^{lvi} Sid 15. "Ludvig Nordström": Ludvig "Lubbe" Nordström (1882 – 1942) oerhört produktiv svensk författare (debuterade 1906) och journalist. http://sv.wikipedia.org/wiki/Lubbe_Nordstr%C3%B6m Av

---

oss mest känd för sitt radioreportage 1938 och tillhörande bok "Lortsverige", men det var efter Edvards tid.

Ur Svensk biografiskt lexikon: "N:s diktning har sina rötter i det radikala åttiotalet med dess tro på vetenskap, evolution, framsteg och social rättvisa. Författarskapet formades efterhand till en alltmer programmatisk utveckling av detta filosofiska och sociala idéinnehåll, vilket gör hans omfattande produktion i vitt skilda genrer till ett ovanligt sammanhängande helt."

För den intresserade finns hela texten till den berömda "Lort-Sverige" digitaliserad på Runeberg.org <http://runeberg.org/lortsvrg/>

^{lvii} Sid 15. "De tolf söndagarna" utgiven 1910, Bonniers Förlag. Finns på många bibliotek, även i Södertäljes Stadsbiblioteket. (November 2012)

^{lviii} Sid 15. "en svensk humorist Cederborg": jag tror han menar Carl August Cederborg, (1849 - 1933). Jordbrukare fram till 1883, sedan journalist i Helsingborg, Göteborg och Stockholm. Han skrev ett stort antal historiska romaner, som gärna utspelade sig i Skåne.

^{lix} Sid 15. "Pickwick Club": ("The Posthumous Papers of the Pickwick Club") är Charles Dickens första roman, utgiven som följetong i 20 månadshäften 1836 – 1837. Blev under utgivningen den första stora moderna bästsäljaren och litterära/kulturella massfenomen, med upphovsmannabrott (jfr våra tiders illegala nedladdning) spin-off-

Edvard Faustmans dagbok nr IX

teater, skämtböcker, prylar.

http://en.wikipedia.org/wiki/The_Pickwick_Papers

^{lx} Sid 15. "Macaulay": Den framstående brittiske historikern Thomas Babington Macaulay, Baron (1800 – 1859) också poet, essäist och politiker.

^{lxi} Sid 15. "John Bull" en symbol för England och engelsmännen, särskilt i politiska teckningar. Han är en skapelse 1712 av Dr John Arbthnot (1667 – 1735, läkare, satiriker och matematiker) och figuren utvecklas småningom till en rund lantlig herre, en enkel välmenande man fylld av sunt förnuft (inte alls någon mäktig person) som tycker om sin öl och frid i hemmet. Under nittonhundratalet utvecklades han ifrån att framför att vara representativ för den vanlige enkle engelsmannen till att mer bli en symbol för landet.

http://en.wikipedia.org/wiki/John_Bull

^{lxii} Sid 15. "Wardle": figur i Pickwick Club, ägare av en bondgård och Pickwicks vän.

^{lxiii} Sid 16. "tummelumsk": från norskan, "vimmelkantig, yr"
I Danmark finns leksaker med det varunamnet:
http://www.legeakademiet.dk/pi/Tumletop_Tummelumsk_2080_.aspx. Den amerikanska nätslangordboken www.urbandictionary.com hävdar att ordet förekommer i modern engelsk slang som ett ord för "den baksmälla man får av att röka marijuana"

^{lxiv} Sid 16. "David Copperfield"; Dickens åttonde roman, utgiven, som hans de flesta av hans verk, som följetong, i 19 månadshäften, under 1849 – 1950. Anses vara den mest självbiografiska av hans verk, och han skrev senare att "like many fond parents, I have in my heart of hearts a favorite child. And his name is David Copperfield."

Den har filmats för bio och tv mer än tio gånger.

Minst en komplett inspelning på David Copperfield finns på Youtube, så dags att ta en filmpaus!

TV film från 2000: <https://www.youtube.com/watch?v=CohXIMqkZXI>

Tyvär finns inte George Cukors fina långfilm från 1935 där, men en lockande trailer i alla fall:

<https://www.youtube.com/watch?v=hOqkckMo5No>

^{lxv} Sid 16. "Martin Chuzzlewit" utgavs också som månadshäften (19 stycken) 1843 – 1844. Dickens tyckte själv det var en av hans bästa böcker (hans sista pikaresk roman), men den var aldrig särskilt populär, och man tror att den idag är, tillsammans med Barnaby Rudge, hans minst lästa roman. Men det finns en ljuvlig skurk, Mr Pecksniff. BBC gjorde en tv-serie av den 1994, (som fick en hel del beröm) och alla sex avsnitt finns utlagda på Youtube, här är länken till del 1:1, och klicka sedan vidare.

<https://www.youtube.com/watch?v=TeA1G6-OaRc>

^{lxvi} Sid 17. "Pegotty", "Davy" "Little Emily" är alla figurer i "David Copperfield"; och ett avsnitt av romanen utspelas just i Dover.

Edvard Faustmans dagbok nr IX

lxvii Sid 17. "Bret Harte": Francis Bret Harte (1836– 1902) bosatt i Kalifornien, var amerikansk författare och poet, men också gruvarbetare och lärare; mest känd för sina skildringar av nybyggarlivet på främst 1860 -1870 talet. Vid Dickens död skrev Harte, som beundrade Dickens mycket, en vacker och suggestiv dikt "Dickens in Camp" som skildrar en man som läser Dickens ord vid en lägereld i vildmarken. Digitaliserad på Gutenberg.org: <http://www.gutenberg.org/files/12337/12337-h/12337-h.htm>

lxviii "suggfotar": verb suggfota: "att lata sig, vara överksam" - det enda stället jag kan hitta ordet är i en digitalisering hos Runeberg.org av "Ströftåg och irrfärder hos min vän Yankee Doodle (samt annorstädes)" från 1902 (sid 181 & 182), skriven av Edwards ofta citerade Dr Kleen, där Edvard väl har hittat det. Eftersom det är lite knepigt att länka till (finns annars på www.runeberg.org), och "suggfota" är ett så oerhört trevligt ord, kommer här ett längre citat från Dr Kleens egen text och fotnot där han berättar om ordet och om Svenska Akademiens ordbok, som då ännu inte kommit hela vägen igenom bokstaven "s" (och faktiskt inte gjort än idag)

"Det var en klar och vacker men lång och enformig vinterdag, då jag en gång på 1890-talet i en af Union-Pacific-jernvägens luxuöst inrättade snälltåg närmade mig Utah's hufvudstad. Man har icke trefligare, än man gör sig, på den färden, och när man läst ut alla detektivromaner, som finnas på tåget, har man icke stort annat att göra, än att åter i den rena fantasien frammana de bilder, som barndomslektyren målat just mot dessa traktens bakgrund. I verkligheten finnes icke mycket kvar af dessa bilder. Indianerna äro tunnsådda; här och hvar med ofantliga mellanrum synes emellertid en och annan tepee, och på stationerna ser man en del »bucks» insvepta i filter och med olika hufvudbonader eller utan

dylika men vanligen med vanliga filthattar; de sitta eller gå fram och tillbaka med en långt drifven talent i konsten att »suggfota».*)

*) Jag lärde denna vackra och betecknande verb-form 1870 af en berömd vetenskapsman; hvad han kan använda i tal går säkerligen an för mig att använda i skrift. Jag skänker härmed högtidligen och med djup vördnad ordet till Svenska Akademien såsom ett värdefullt förvärf för dess ordbok, såvida den beundrade institutionen verkligen i detta sitt sekelgamla arbete någonsin når till bokstafven S. Jag begriper att akademiens majestät förbjuder allt hafv och all hastighet. Jag hyser inga förhoppningar att sjeif få upplefva den dag, då min kontribution till svenska språket skådar dagens ljus i akademiens ordbok, men mina barnbarns barnbarn få kanske göra det, och skola, om de alls likna mig, bli stolta och lyckliga. Den nämnde berömde vetenskapsmannen angaf med uttrycket min verksamhet, då han kl. 10 på kvällen fann mig sittande på en bänk vid Flustret i Upsala sysselsatt med att titta på månen. Att suggfota betyder emellertid icke att titta på månen – det betyder i klandrande mening att lata sig, vara överksam, att stanna i stöpet, att göra det som alla människor skulle säga, att en människa gjorde, om den gjorde hvad Svenska Akademien gör. Nu säger man det icke om Svenska Akademien, emedan ingen här i landet skulle ha den fordran, att Svenska Akademien skulle göra någonting annat än hålla tal och se högtidlig ut, och emedan man ändå har så mycket beundran för den, att ingen någorlunda anständig människa vill klandra den. Jag räknar mig till någorlunda anständiga människor. (Jag hatar alla öfverdrifter äfven i anständighet.) Men jag bara ber till Vår Herre att, om Svenska Akademien i sin ordbok någonsin hinner till ordet suggfota, den då måtte hinna ännu längre. Tänk så rysligt det vore, om Akademiens ordbok skulle komma att sluta just med det ordet!"

lxix Sid 17. Walter Scott": Sir Walter Scott (1771 - 1832) brittisk (skotsk) författare. Scott är känd för att ha skapat den historiska romangenren, och var oerhört populär; den i särklass den mest lästa romanförfattaren i början av 1800-talet. (Författare till bl. a. "Ivanhoe" 1920)

Edvard Faustmans dagbok nr IX

^{lxx} Sid 17. x) "randa": pryglä ; "du skal nyde": du ska njuta;
Bjørnstjerne Bjørnson : Bjørnstjerne Martinius Bjørnson (1832 – 1910) norsk författare och Nobelpristagare 1903, och den som skrev texten till norska nationalsången "Ja vi elsker dette land"

^{lxxi} Sid 18. "Blanche": August Blanche (1811 – 1868) svensk författare (skådespel, s.k. sociala tendensromaner, folklivsskildringar) journalist, politiker. Blev känd när han hade en bitter polemik med Aftonbladet och Carl Jonas Love Almqvist i "Det-går-an-striden. (där det förkom utmaning på duell och spottande i ansiktet, stor skandal.) Han var sin tids mest spelade dramatiker, med bl a "Ett resande teatersällskap" (som också spelats in som en mycket uppskattade tv serie 1977) http://sv.wikipedia.org/wiki/August_Blanche

^{lxxii} Sid 19. "fru Andersson Mejerhjelm" Edvard avser troligen en dam med det namnet som var nykterhetskämpe, och som dyker upp lite här och där i gamla tidningar och protokoll på nätet då hon far land och rike runt på slutet av 1800-talet och föreläser mm. Hittar inga mer exakta uppgifter om henne.

^{lxxiii} Sid 19. "Huxleys" Thomas Henry Huxley, se Dagbok VIII sid 17, fotnot 30.

^{lxxiv} Sid 20. "Lord Roseberys nyutkomna stora verk "Napoleon at St Helena": Archibald Primrose, 5th Earl of Rosebery (1847 – 1929) Brittisk liberal statsman och långvarig premiärminister. Här har vi en av tidens crème de la crème: skotsk adelssläkt (Earl är att jämnställas med greve), Eton, Oxford, gift med arvtagerskan Hanna de Rothschild,

passionerad kapplöpningshästägare, utrikesminister, premiärminister. Också djupt engagerad i Skotsk ligafotboll. [http://en.wikipedia.org/wiki/Archibald Primrose, 5th Earl of Rosebery](http://en.wikipedia.org/wiki/Archibald_Prимrose,_5th_Earl_of_Rosebery) Lord Rosebery skrev även en del historiska verk, och den bok om Napoleon som Edvard skriver om här är "Napoleon, the Last Phase" som utkom 1906 (han uppger en annan titel på boken) Den finns digitaliserad, här är en länk, men jag bifogar också tillsammans med Dagboken en redan nedladdad Pdf. <http://archive.org/details/napoleonlastphas00roseuoft>

^{lxxv} Sid 21. Sir Hudson Lowe (1769 – 1844) Officer, kolonial administratör, mest känd för sin mindre lyckade sejour som guvernör på St Helena som Napoleons "fångvaktare". http://en.wikipedia.org/wiki/Hudson_Lowe Sir Hudson dyker upp som rollfigur i flera filmatiseringar om Napoleon, bl a spelade Orson Welles honom 1955 i filmen Napoléon. Och tycker man det är dags för en titta-på-film paus, så varsågod, här är den: <https://www.youtube.com/watch?v=ITYHzNHggEQ>

^{lxxvi} Sid 23. "Taine": Hippolyte Taine (1828 – 1893) fransk filosof och litteraturhistoriker. Central i utvecklandet av den moderna historievetenskapen, som grundar sig på naturvetenskapliga empiriska metoder. [http://sv.wikipedia.org/wiki/Hippolyte Taine](http://sv.wikipedia.org/wiki/Hippolyte_Taine)

^{lxxvii} Sid 24. "Caesars gemål är höjd öfver alla misstankar" (Bernhard Shaw) Edvard stavar lite fel där, det ska vara Bernard Shaw, (1856 – 1950) den formidabla irländska dramatikern och socialisten - han

Edvard Faustmans dagbok nr IX

skrev mer än 60 dramer, i första hand inriktade på sociala frågor.

http://en.wikipedia.org/wiki/George_Bernard_Shaw

Notabelt är att han är den enda person som både fått Nobelpriset i litteratur (1925) och en Oscar (1938 för den filmatiserade versionen av "Pygmalion"). Och ifall ni tycker det är dags för en filmpaus igen – här är filmen med Leslie Howard och Wendy Hiller i huvudrollerna. https://www.youtube.com/watch?v=tmdPj_XbF30 Som bekant är "Pygmalion" inspirationen för musikalen "My Fair Lady" från 1956.

Citatet ovan är inte från Bernard Shaw, han har visserligen skrivit ett drama "Caesar och Cleopatra", men citatet är inte därifrån så vitt jag kan se, utan var välkänd redan från antika källor, framför allt Plutarkos och Suetonius.

lxxviii Sid 24 "Napoleon III": Charles Louis Napoleon Bonaparte (1808 – 1873) Kejsare Napoleons brorson; växte upp i exil efter kejsarens fall 1815. Vid februarirevolutionen 1848 valdes han med stor majoritet till "Andra Republikens" president. Han skulle enligt konstitutionen endast få sitta i 4 år, därför genomförde han en blodig statskupp 1851 och efter en folkomröstning utropades han till kejsare, som han var 1852 – 1870. Avsattes av Pariskommunen som utropat den "Tredje Republiken" efter ett katastrofalt krig mot Preussen, och levde de sista två åren av sitt liv i Chislehurst, Storbritannien. http://sv.wikipedia.org/wiki/Napoleon_III Har inte kunnat spåra den författare Edvard hänvisar till – Vandam? Van Damme?

lxxxix Sid 24 "Tuillierierna": "Tuilerierna": palats i Paris vid Seine, vid flera tillfällen residens för den franska monarkin, stod mellan 1564 tills den eldades upp av Pariskommunen och revs 1883.

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Tuilerierna>

lxxx Sid 24. "Kejsarinna": Eugénie de Montijo (1826 – 1920) En spännande kvinnoprofil. Av spansk adelssläkt. Gifte sig med Napoleon III 1853 och blev fransk kejsarinna, var berömd för sin skönhet och elegans, Europas dåvarande moderförebild. Hon var politiskt intresserad, högst kontroversiell; och var regent ett antal gånger i sin mans frånvaro. Hon och deras son följde ex-kejsaren 1870 i exil i Storbritannien.

Edvard, när han skriver att hon var bigott etc., dels förstås uttrycker sin vanliga irritation med starka kvinnor (och ännu värre - kvinnor med "elegant livsstil"), dels syftar på hennes katolicism och de politiska val hon gjorde till följd av det, djupt engagerad som hon var i katolsk och konservativ politik (som gjorde henne mycket impopulär hos den demokratiska oppositionen i Frankrike)

http://sv.wikipedia.org/wiki/Eug%C3%A9nie_av_Frankrike

lxxxix Sid 24. Edwards 1) hänvisar till fotnot överst på sidan 41.

lxxxii Sid 25. "Prins Louis": Louis Napoleon Bonaparte (1856 – 1879) Napoleon III och Kejsarinnan Eugénie de Montijos enda son, fransk tronpretendent. Dog vid endast 23 års ålder - vilket blev en internationell sensation - i Anglo-zulukriget, (ett krig 1879 mellan Brittiska imperiet och Zuluriket, där han deltog på britternas sida.)

Edvard Faustmans dagbok nr IX

---

http://en.wikipedia.org/wiki/Napol%C3%A9on,_Prince_Imperial

lxxxiii Sid 25. "mirabile dictu": latin "underbart att förtälja"

lxxxiv Sid 25. "Gamle käre gubbens Lasses födelsedag": ett ovanligt inlägg av Edvard, sällsynt att han uttrycker sig så här om någon av sina närmaste!

lxxxv Sid 26. "Stanley": Henry Morton Stanley (1841 – 1904), journalist, upptäcktsresande, imperiebyggare i Afrika åt Belgiens Kung Leopold. Mest känd idag för citatet "Doctor Livingstone, I presume?" 1871. http://sv.wikipedia.org/wiki/Henry_Morton_Stanley

lxxxvi Sid 27. "fenin": sv. fenier, personer som var med i det revolutionära förbundet av irländare som sökte irländs frihet från Storbritannien på 1800-talet ("The Fenian Brotherhood") Förbundet växte fram i USA bland de irländska emigranterna. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Fenier>

lxxxvii Sid 28. Edvards 2) hänvisar till fotnot mitt på sidan 42.

lxxxviii Sid 28. Ludvig Nordström: Se fotnot 56 ovan

lxxxix Sid 28. "Carl David": Carl David af Wirsén (1842 – 1912) En framstående man som tog sig själv på yttersta allvar. Poet, litteraturkritiker, oerhört inflytelserik bl. a. genom att han var ständigt

---

sekreterare i Svenska Akademien 1884 -1912. Konservativ och djupt kristen, hade han ingen bra relation till den nya litterära generationen som ansåg honom reaktionär, med en rätt "livlig debatt" som följd, och skrev nedgörande recensioner om t.ex. Strindberg, Selma Lagerlöf, Henrik Ibsen m.m. De första årens val av Nobelpriset i litteratur (som började delas ut av Akademien 1902) är djupt präglade av Wirséns ideal.

Wirsén skrev: "Skaldens kall är ett ljusets prästarbete, han skall i dikten uppenbara en högre värld av renhet och frid..."

http://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_David_af_Wirs%C3%A9n

Carl David tar strid med Ellen Key:

<http://www.expressen.se/ImageHandler.axd?imageFormat=secondColumn&guid=0d739bd2-cd51-4958-9215-6a17db727cd9>

Ur Nationalencyklopedin: om Selma Lagerlöf och Wirsén:

<http://www.ne.se/rep/n%C3%A4r-prinsessan-besegrade-draken>

Ännu idag är han högst kontroversiell (från DN 2010):

<http://www.dn.se/dnbok/bokrecensioner/per-ryden-den-framgangsrike-forloraren-en-varderingsbiografi-over-carl-david-af-wirsen>

^{xc} Sid 28. "Kattgrefve" Gustaf (Gösta) Patrik Hamilton, (1883 - 1932), allmänt känd som Kattgreven, svensk adelsman. Den "upptågsglade" Hamilton relegerades 1906 från Uppsala universitet för ett uppmärksammat fall av djurplågeri (han tycks ha hetsat två taxar på en katt, som slets i stycken)

I Svenskt Biografiskt lexikon (i avsnittet om den adliga släkten Hamilton, som för övrigt enbart verkar bestå av män) kommenteras

Edvard Faustmans dagbok nr IX

---

historien så här: "Gustaf (Gösta) Patrik H (1883 - 1932), bekant för sina lustiga men ibland oförsynta upptåg. Han relegerades 1906 från Uppsala universitet för att ha plågat en katt. Detta råkade äga rum samtidigt som Sveriges första vänsterministär avgick med anledning av FK:s motstånd mot K Staaffs rösträttsförslag. Den bagatellartade händelsen gjordes därför av vänsterpressen riksbekant som välkommet belägg för adelns degeneration, särskilt som H i kvicka repliker brukade gissla liberalism o demokrati. Härigenom blev han känd som »kattgreven» (se vidare A Klinckowströms bok Högvälborne herr grefve Kuno Kater von Katerfelds äfventyr, ill med teckningar av K Stangenberg, 1920)."

En kortfilm (stumfilm) "Patriks äventyr" gjordes 1915 med "Kattgreven" som utgångspunkt. Det tycks vara försvunnen, troligen inte särskilt saknad: Stockholms-Tidningen skrev bistert: "Den ovanligt obetydliga filmen, Greve Patriks äventyr - det hela en fånighet utan like. Författarna ha tydligen velat koka hop en lätt soppa på en bekant persons äventyr med en betydande tillsats ur egen fantasi"

^{xc}i Sid 28. "P.P.W" – jag tror att Edvard avser Paul Petter Waldenström, (1838 - 1917) en ytterst seriös och hedervärd person som Edvard tydligen tyckte behövde bli busigare. Han var grundare och ledare för Svenska Missionsförbundet, i ett tjugotal år ledamot i andra kammaren och medlem av konstitutionsutskottet, lagsutskottet mm. Författade mycket läst uppbyggelselitteratur och andliga sånger. Hade hoppats på ett "musikaliskt mellanspel" här,

---

men hittade ingen av hans sånger upplagda.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Paul_Petter_Waldenstr%C3%B6m

^{xc}ii Sid 28. "Prinsessan Maria": Den okonventionella svenska prinsessan Maria Pavlovna av Ryssland, se Dagbok VIII fotnot 72. Vem "professorskan" kan tänkas vara vet jag inte.

^{xc}iii Sid 28. "paltus": alltid kul med Google translate: lyssna i lilla hörluren till höger:

<http://translate.google.se/?hl=sv&tab=wT#sv/ru/helleflundra>

^{xc}iv Sid 28. "potjes": kära SAOB förklarar: POTKES *potjes* POTKÄS *potjäs* (av : *potkæs*, t. *pottkäse*; av lt. *potkese*, av *pot(t)*, kruka - se POTT o. *kese*, ost) mjukost förvarad i liten burk l. kruka o. beredd av gammal riven eller malen ost blandad med smör o. smaksatt med kryddor (i sht kummin), ofta äv. med konjak eller brännvin

^{xc}v Sid 29. "ägg á la chinoise": på kinesiskt vis – recept någon?

^{xc}vi Sid 29. "Gudslåne": Gudslån, ett uttryck, vanligt i Norrland, för något mycket värdefullt - den gamla fromhetens syn att allt är ett lån från Gud, och att inget kan tas med när vi lämnar denna jord.

^{xc}vii Sid 30. "hvareveli": vareviga; ur Svenskt dialektlexikon : "Hvareveli en; hvar evilia gång". "Hvarivigste käft" : hvarenda människa. "

Edvard Faustmans dagbok nr IX

xcviii Sid 30. "Ärkebiskop Sundberg" (1818 – 1900) svensk präst, ärkebiskop, professor, ledamot i Svenska Akademien och Kungliga Vetenskapsakademien, och politiker (oberoende konservativ, talman först i andra kammaren och sedan i första kammaren.) Ansågs vara en mycket frispråkig och slagfärdig person – (en anekdot: när han missade tåget en gång lär Ärkebiskopen ha sagt "Där gick tåget åt helvete, och jag som skulle med")
http://sv.wikipedia.org/wiki/Anton_Niklas_Sundberg

xcix Sid 31. "skväker": ur Svenskt dialektlexikon "SKVÄKA, låta som grodor; 2) skrika som späda barn. "Barnet skväker (el. kväker)". Ög., vg., sm. *Skveek* el. *skväk* skrika; om barn och vissa foglar. låta som harar (i "gåt"). Ög., sm. *Skvaka* skrika; om vissa foglar. Vb., jtl., mp. E. *squeak*."

c Sid 31. "Jag har det som poeten i Aabenraa, en tarflig gata i Köbenhavn": eller Åbenrå: en gata i central Köpenhamn. I Ludvig Holbergs *Jakob von Thyboe* nämns "Poeten fra Åbenrå", en på Holbergs tid känd diktare av tillfällighetsvers. Aabenraa är också en ort i södra Danmark.

ci Sid 31.

Poeten: Fuld af begeistrings Ild,

Du svang dit svärd, du svang dit svärd

Kjallingen: Ska de ha Holsteins sild,

Aa Rædiker aa Rædiker.

Lite hjälp med danskan:

"Ild": eld

"Kjallingen": bör vara Kjælling , ur ODS : " ældre, noget hampre (bitter), myndige Husfruer."

"Ska de ha": ska/vill ni ha

"Holsteins Sild": Holtstein sill: från Schlesvig-Holstein, av typ matjesill

"Aa": å: på

"Ræddike": rättika, rädisa

cii Sid 31. 3): Edwards 3) hänvisar till fotnot mitt på sidan 43.

ciii Sid 31. Vi tror att Edvard vill vara lustig här, och att hans ord som vi tyder till "finnkolisen", KAN syfta på Albert Engströms "Kolingen". Se Dagbok VII fotnot 3. Omöjligt att veta om det är så, men kul är det - tack kollega Göran för din snilleblix!

civ Sid 33. Jim Thorpe: (1888 – 1953) Amerikan, av indiansk härkomst - en av historiens mest berömda idrottsmän. Vann 2 guldmedaljer i friidrott i Stockholms OS 1912, tävlade i Amerikansk fotboll, baseball och basketboll. Hans medaljer i OS togs ifrån honom då han stämplades som professionell (han hade flera år före OS spelat i en halvprofessionell baseball-liga mot en blygsam ersättning – vilket var vanligt, fast de flesta som gjorde så använde alias.) 1983, 30 år efter hans död, fick han tillbaka sina medaljer.
http://en.wikipedia.org/wiki/Jim_Thorpe

Edvard Faustmans dagbok nr IX

En märklig historia om vad som hände med Thorpes kropp efter hans död nämns i Wikipediaartikeln. Hans efterlevande hustru gjorde upp med en liten stad i Pennsylvania som sökte uppmärksamhet för att locka till sig affärsverksamhet: de köpte kroppen, begravde honom i den nu omdöpte staden "Jim Thorpe, Pennsylvania" och byggde ett monument till honom. Hans son Jack blev mycket upprörd och sökte i hela sitt liv att återfå kroppen så den skulle kunna begravas i deras släkthem. Så sent som 2010 publicerades denna rörande artikel i New York Times:

<http://www.nytimes.com/2010/07/25/sports/25thorpe.html?pagewanted=all&r=0> Ett halvår efter den trycktes, dog Jack Thorpe utan att ha lyckats.

^{cv} Sid 35. Karl XV: Carl Ludvig Eugen (1826 – 1872) kung av Sverige och Norge 1859 -1872 http://sv.wikipedia.org/wiki/Karl_XV Ur Wikipedia: "Karl XV visade redan i unga år en viss brist på tålmod med hovlivet och dess regelverk, något som fortsatte att prägla honom. Han ansågs dessutom skrytsam, slösaktig och var en stor kvinnotjusare." Han var väldigt intresserad av konst och litteratur, målade själv och skrev lyrik. Han var oerhört populär från dagen hans föddes, den första infödde av Bernadotte-ätten. Nordisk Familjebok, utgiven 1910, återspeglar genom sitt tonläge hans stora popularitet (avsnittet börjar långt ner på spalt 2, sid 1002, vid punkt 9, i denna länk:) <http://runeberg.org/nfbm/0529.html> Herman Lindqvist raljerar här i en artikel från Svenska dagbladet om "Kron – Kalle": http://www.svd.se/kultur/kvinnojagaren-kron-kalle-var-folkets-favoritkung_5990579.svd

^{cvi} Sid 35. "zwüch": även "zwyck": fest, särskilt i studentkretsar på 1800-talet, där man inte serverade mat, utan stora mängder punsch och annat alkoholhaltigt. <http://www.studentliv.se/nytta-amp-n%C3%B6je/festliga-traditioner-4345>

En detaljerad beskrivning från "ett ögonvittne":

<http://ergo.ronne.se/E2003N5.html>

Ett utdrag ur Svensk etymologisk ordbok:

"svyck, fest, 'midnattszwyckens vilda fröjd' (i Värjhugg o. nålsting s. 88), Strindberg m.fl.; o. 1860 även om person: 'Hvarthän, du gamle zwyck, i nattens timma?' J. G. Schultz i anf. arb. s. 87; G. L. Östergren 1864: zwyck-ning. Egentligen ett Uppsalaord, allmänt ännu inpå 1890-t., av dunkelt ursprung; sedermera undanträngt av hippa el. andra slanguttryck."

Denna fotnot är tillägnat min dotter Klara, glad student i just Uppsala, som mycket väl sade sig känna till (ordet) "zwüch"!

^{cvii} Sid 35. "tempora mutanta": latin; egentligen tempora mutantur: "tiderna förändras"

^{cviii} Sid 35. "Kungl Hoflifmedicus Edholm": Edvard Martin "Mårten" af Edholm, (1831 – 1913), svensk militärläkare. 1866 blev han livmedikus hos Karl XV, 1874 överfältläkare. Skrev memoarerna "Från Carl XV:s dagar (1906) som finns att läsa, laddas ner på archive.org: (använd helst EPUB versionen) <http://archive.org/details/frncarlxvsdagar00edhogoog>

^{cix} Sid 36. "Gamla Vic" – "dina memoarer": Gäller förstas Drottning Victoria, och boken tror jag är G. H. Pike: Victoria, Queen and

Edvard Faustmans dagbok nr IX

Empress: A Jubilee Memoir (utg. 1887) Kan läses här:
<http://archive.org/details/victoriaqueenemp00pikeiala> (Jag bifogar färdig nedladdad pdf.)

^{cx} Sid 36. "slå kägler": Kägel - bowling i sin barndom, väldigt populär i Sverige från sena 1800-talet (men känt i Norden redan på 1500-talet). Man spelade på en kägelbana – ett långsmalt trähus, och sådana byggdes i många herrgårds- och parkmiljöer.

<http://sv.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4gelsport>

En fin kägelbana finns bevarad på Skansen och faktiskt finns det en i Södertälje – i Camitzka trädgården på Torekällsberget! Den är öppen på somrarna om man vill provspela. <http://www.sodertalje.se/Se--gora/Dolda-sidor/Torekallberget-/Omradet-och-miljoer/Vaxter-och-tradgardar/Camitzka-tradgarden/>

^{cx} Sid 37. "Frederik den syvende": Fredrik VII (1808 – 1863) kung av Danmark 1848 – 1863. En man som levde "ett oregerligt liv" i sin ungdom, och även senare känd för en stor alkoholkonsumtion. Folklig och enkel och mycket folkvän, avsåg han enväldsmakten redan en vecka efter att ha bestigit tronen.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Fredrik_VII_av_Danmark

^{cx} Sid 37. "Excellensen Bildt": Gillis Bildt (1820 – 1894) – Carl Bildts farfars farfar -

http://sv.wikipedia.org/wiki/Gillis_Bildt

friherre; officer, konservativ riksdagsman i många år, svensk minister i Berlin i mer än tio år, Sveriges statsminister 1888-1889.

---

^{cx} Sid 37. "Wilhelm II" (1859 – 1941) tysk kejsare och kung av Preussen 1888 – 1918, då han abdikerade efter nederlaget i första världskriget.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Vilhelm_II_av_Tyskland

^{cx} Sid 37. "accomondationsförmåga": anpassningsförmåga: från accommodationprocessen/ögon, varvid ögonen ökar sin optiska styrka för att bibehålla klar fokus på ett objekt som man närmar sig Också, och mer relevant här, inom psykologin: (Piaget, läran om konstruktivism och inlärning) att människor själva skapar och konstruerar kunskap i interaktion med omvärlden

^{cx} Sid 38. Citatet är från Heinrich Heine (1797 – 1896) en av Tysklands främsta författare, som skrev detta till Lassalle (se nästa fotnot) 1846. Edvard citerar en del av den, jag har försökt leta fram hela - ungefär så här på svenska: "Jag inte tidigare funnit hos någon så mycket passion och intellektuell klarhet förenat med handling: du har all rätt i att vara morsk – vi andra bara lånar denna gudomliga rätt, detta gudomliga privilegium - jämfört med dig är jag endast en blygsam fluga. "

^{cx} Sid 38. "Lassalle": Ferdinand Lassalle, 1825 – 1864), tysk jurist, filosof, socialdemokratisk agitator och politiker.

http://en.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_Lassalle (bättre än den svenska sidan, som verkar föråldrad)

Bland all juridik och politik dök det upp en historia, som blev mycket uppmärksam på sin tid: Lassalles träffade en ung kvinna, Helene

Edvard Faustmans dagbok nr IX

---

von Dönniges, och sommaren 1864 bestämde de sig för att gifta sig. Hon var dotter till en bajersk diplomat, som inte ville ha med denna socialistiska politiker att göra, låste in henne i sitt rum och ordnade istället en förlovning (och så småningom giftemål) med en rumänsk prins, Bajor Janko von Radcowicza. Lassalles utmanade fadern och Prinsen till duell, som prinsen accepterade. I duellen skadades Lassalle dödligt, och han avled några dagar senare.

En roman skrevs 1880 om denna sensationella historia av den inflytelserika brittiske författaren och förläggaren George Meredith (1828 – 1909): "The Tragic Comedians"
http://en.wikipedia.org/wiki/George_Meredith; boken finns att läsas online här: <http://www.gutenberg.org/files/4464/4464-h/4464-h.htm>

Princessan Helena blev senare både skådespelare och författare i Nordamerika – och skrev en självbiografi som utkom 1910 (på svenska "En kvinnas bikt" 1915) här recenserad i en utförlig artikel i New York Times 1910 <http://query.nytimes.com/mem/archive-free/pdf?res=F00F17F8395417738DDDAF0894D0405B808DF1D3>
Boken finns att ladda ner här, men jag bifogar också en färdig pdf döpt till "Prinsessan Helena")
<http://archive.org/details/vonracowitza00racorich>

cxvii Sid 38. "judebengel": ibland studsar man till vid läsning! Nå, ett försök att reda ut detta ord: Lassalles var av judisk börd (som största delen av mellaneuropas intellektuella på den tiden); ordet bengel är från lågtyska/plattdeutsch och betyder ungefär. bl a. "rackare", det finns en äldre svensk form: "bängel". Kan alltså närmast som "riktig hejare", fast Heine tar väl i, verkar Edvard tycka.

---

cxviii Sid 38. "Brandes": Georg Brandes (1842 – 1927)
litteraturkritiker och forskare, mycket inflytelserik vid den moderna litteraturens genombrott i Skandinavien på slutet av 1800-talet,
http://sv.wikipedia.org/wiki/Georg_Brandes Brandes bok om Lassalles finns digitaliserad: (jag bifogar också nedladdad pdf)
<http://archive.org/details/cu31924030356459>

cxix Sid 38. "klynkede": jämrade sig